

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PROJEKTU
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WILKÓW

Zamawiający:		Gmina Wilków ul. Wrocławska 11 46-113 Wilków
Opracowanie:	PLANOWANIE PRZESTRZENNE ALICJA WOŹNIAK ul. Prezydenta Gabriela Narutowicza 42 lok. 4A, 90-245 Łódź NIP: 982 034 10 87 REGON: 101847824 PROJEKT // PONOWNE WYŁOŻENIE DO PUBLICZNEGO WGLĄDU W DNIACH OD 30 CZERWCA DO 28 LIPCA 2021 DYSKUSJA PUBLICZNA W DNIU 7 LIPCA 2021 SKŁADANIE UWAG DO DNIA 26 SIERPNIĄ 2021	
Etap planistyczny:	DOKUMENTACJA STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DOKUMENT STUDIUM PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR ..... RADY GMINY W WILKOWIE Z DNIA	
Miejsce i data opracowania:	Łódź, wrzesień 2019 r. wraz z aktualizacjami. <i>Dokument zaopiniowany i uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu oraz zaopiniowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Namysłowie</i>	
Autor opracowania:	mgr Alicja Woźniak	

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	6
1.1.	POSTĘPOWANIE W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ORAZ PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY	6
1.2.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA PROGNOZY	6
1.3.	ETAPY SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	8
1.4.	MATERIAŁY WEJŚCIOWE	9
ETAP ANALIZY		11
2.	ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	11
2.1.	STRUKTURA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	11
2.2.	ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	11
2.2.1.	<i>Cele polityki przestrzennej gminy Wilków</i>	11
2.2.2.	<i>Cele polityki przestrzennej</i>	12
2.2.3.	<i>Typy polityki przestrzennej</i>	12
2.2.4.	<i>Obszary zagospodarowania</i>	13
2.3.	POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	14
2.3.1.	<i>Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju - KPZK 2030</i>	14
2.3.2.	<i>Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego</i>	15
3.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	16
4.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE I OKREŚLENIE POWIĄZAŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI	18
4.1.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM	18
4.1.1.	<i>Cele ogólne</i>	18
4.1.2.	<i>Cele szczegółowe (sektorowe)</i>	20
4.2.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO	26
4.3.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA W OBSZRACH OBJĘTYCH FORMAMI OCHRONY PRZYRODY NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	28
4.3.1.	<i>Obszary Natura 2000</i>	28
4.3.2.	<i>Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie</i>	29
4.4.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO	30
5.	ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI STUDIUM	32
5.1.	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	32
5.2.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA – CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA I POZIOM ICH WYKORZYSTANIA W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM OBSZARU	32
5.2.1.	<i>BUDOWA GEOLOGICZNA</i>	32
5.2.2.	<i>GLEBY</i>	34
5.2.3.	<i>UKSZTAŁTOWANIE TERENU</i>	35
5.2.4.	<i>WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE</i>	36
5.2.5.	<i>POWIETRZE ATMOSFERYCZNE I KLIMAT</i>	40
5.2.6.	<i>KOMPONENTY BIOTYCZNE</i>	41
5.2.7.	<i>KOMPONENTY ABIOTYCZNE – DZIEDZICTWO KULTUROWE</i>	44
5.2.8.	<i>FORMY OCHRONY ZABYTEKÓW</i>	47
5.3.	ZASOBY PRZYRODY PRAWNIE CHRONIONE, USTANOWIONE I POTENCJALNE	49
5.3.1.	<i>FORMY OCHRONY PRZYRODY</i>	49
5.4.	PODSUMOWANIE WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ EKOFIZJOGRAFICZNYCH	51

5.5.	IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU -----	53
ETAP OCENY-----		54
6.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU-----	54
7.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW-----	55
7.1.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO -----	55
7.2.	PROGNOZOWANE ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY I ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA -----	57
7.2.1.	<i>Różnorodność biologiczna, fauna i flora-----</i>	<i>57</i>
7.2.2.	<i>Warunki zdrowotne i bezpieczeństwo ludności-----</i>	<i>59</i>
7.2.3.	<i>Wody powierzchniowe i podziemne -----</i>	<i>61</i>
7.2.4.	<i>Powierzchnia ziemi i krajobraz naturalny -----</i>	<i>62</i>
7.2.5.	<i>Krajobraz kulturowy i zabytki -----</i>	<i>63</i>
7.2.6.	<i>Dobra materialne -----</i>	<i>64</i>
7.2.7.	<i>Oddziaływania wtórne i skumulowane -----</i>	<i>65</i>
7.3.	WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW -----	66
7.4.	WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ ORAZ OBSZARY O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZYCH-----	66
8.	MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO-----	69
9.	MOŻLIWE KONFLIKTY O PODŁOŻU ŚRODOWISKOWYM W PROCESIE PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ ORAZ ZŁOŻONE WNIOSKI DO PROGNOZY-----	69
ETAP ROZWIĄZAŃ-----		69
10.	REKOMENDACJE DLA PROJEKTU-----	69
10.1.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE -----	69
10.2.	PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	70
11.	STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM -----	72
12.	OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY -----	73

SPIS TABEL

TAB. 2. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA I SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIE W DOKUMENCIE STUDIUM. -----	26
TAB. 3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU I SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIE W DOKUMENCIE STUDIUM. -----	30
TAB. 3. WYKAZ OBIEKTÓW I OBSZARÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W REJESTRZE ZABYTKÓW. -----	47
TAB. 4. IŁOŚCIOWA ANALIZA OBIEKTÓW I OBSZARÓW ZABYTKOWYCH WG MIEJSCOWOŚCI. -----	47
TAB. 7. OCENA ZGODNOŚCI UWARUNKOWAŃ EKOFIZJOGRAFICZNYCH Z KIERUNKAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WILKÓW -----	51
TAB. 8. MACIERZ SKUTKÓW ŚRODOWISKOWYCH – PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO WG. KOMPONENTÓW I WŁAŚCIWOŚCI -----	55
TAB. 9. ODDZIAŁYWANIE WTÓRNE I SKUMULOWANE W PODZIALE NA CHARAKTER ODDZIAŁYWANIA. -----	65
TAB. 10. PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU. -----	70

SPIS FOTOGRAFII

FOT. 1. CZERWOŃCZYK FIOLETEK (LYCAENA HELLE). -----	28
FOT. 2. LOKALIZACJA PLH 020065 W ODNIESIENIU DO MIASTA BIERUTÓW. -----	28
FOT. 3. RZEKA WIDAWA KOŁO MŁOKICIA -----	37
FOT. 4. ZESPÓŁ STAWÓW HODOWLANYCH KOŁO DĘBNIKA -----	38
FOT. 5. WYSIĘK WODY NA ŁĄKACH W PSZENICZNEJ (CIEK OSUCH) -----	40
FOT. 6. KOŚCIÓŁ PW. ŚŚ. PIOTRA I PAWŁA W PĄGOWIE -----	45
FOT. 7. PAŁAC I PARK PODWORSKI W PĄGOWIE -----	46
FOT. 8. PAŁAC I PARK PODWORSKI W DĘBNIKU -----	46
FOT. 9. NASIĘŻRZAŁ POSPOLITY – GATUNEK BLISKI ZAGROŻENIU -----	58
FOT. 10. STORCZYK CUCHNĄCY – ROŚLINA WYMARŁA W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM -----	59
FOT. 11. ENKLAWA LEŚNA WSKAZANA DO OCHRONY JEGO ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „ZPK BARSKI DWÓR”. -	68
FOT. 12. ZBIORNIK WODNY POWSTAŁY W WYROBISKU NA TERENIE ENKLAWY LEŚNEJ WSKAZANEJ DO OCHRONY JAKO ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY – „ZPK BARSKI DWÓR” -----	68

1. WPROWADZENIE

1.1. POSTĘPOWANIE W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ORAZ PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY

Potrzeba kompleksowego podejścia do oceniania skutków środowiskowych jest jednoznacznie zapisana w przepisach prawnych. Bezpośrednią delegacją dla postępowania w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (specjalnego postępowania administracyjnego¹) w prawodawstwie polskim stanowi art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, ze zm.) (dalej ustawa ooś), dokonującej w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektyw Wspólnot Europejskich². Zgodnie z ww. ustawą przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, **studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy**, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego,
- 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- 3) polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 lub nie wynikających z tej ochrony.

Przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest również w przypadku wprowadzenia zmian do przyjętych dokumentów.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko rozumiana jest jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów i programów. Jest instrumentem służącym realizacji zasady integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi, przyczyniając się do jednoczesnej realizacji zasady zrównoważonego rozwoju oraz zasady kompleksowości. Zasada integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi zakłada, że wymagania ochrony środowiska będą uwzględniane we wszystkich działaniach i sferach aktywności władz publicznych przez zastosowanie właściwych procedur przy tworzeniu strategicznych dokumentów sektorowych. Dokumentem powstającym w trakcie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko **jest prognoza oddziaływania na środowisko** (tzn. dokumentacja oceny).

1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA PROGNOZY

Głównym celem opracowania prognozy jest ustalenie potencjalnego znaczącego oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na środowisko, z uwzględnieniem możliwych do realizacji jego

---

¹ specjalne postępowanie administracyjne – postępowanie, w którym nie dochodzi do rozstrzygnięcia indywidualnej sprawy z zakresu administracji publicznej w drodze decyzji administracyjnej

² W prawie Unii Europejskiej podstawę stanowi przede wszystkim dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 czerwca 2001r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE 2001 L 197/30)

wariantów opracowania. Ponadto pełni ona funkcję materiału pomocniczego w publicznej dyskusji w kontekście mogących się pojawić uciążliwości dla mieszkańców gminy i innych użytkowników jej przestrzeni oraz zawiera informacje, które mogą być podstawą do podjęcia przez Radę Gminy ostatecznej decyzji o przyjęciu dokumentu.

Zawartość niniejszej Prognozy została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu, pismem znak: WOOŚ.411.113.2012.ER z dn. 16.10.2012 r. (data wpływu: 18.10.2012 r.) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Namysłowie, pismem znak: NZ/AN-4321-18/12 z dnia 17.10.2012 r. 2015r. (data wpływu: 19.10.2012 r.).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu - pismem z dnia 25 sierpnia 2017 r. (data wpływu: 28.07.2017 r.) znak: WOOŚ.410.108.2017.MO, WPN.610.39.2017.KA, zaopiniował projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Namysłowie – pismem z dnia 4 sierpnia 2017 r. (data wpływu: 08.08.2017 r.) znak: NZ.4311.14.2017.BL, zaopiniował projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z ustawą o oś prognoza oddziaływania na środowisko:

1. zawiera:

- ✓ informację o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- ✓ informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- ✓ propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- ✓ informację o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- ✓ streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. określa, analizuje i ocenia:

- ✓ istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- ✓ stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- ✓ istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ✓ cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- ✓ przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny,

wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawia:

- ✓ rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- ✓ biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3. ETAPY SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Schemat postępowania w ramach niniejszej prognozy, wskazuje kolejność poszczególnych działań, z uwzględnieniem elementów, które obligatoryjnie musi zawierać prognoza oddziaływania na środowisko. Działania te zostały podzielone na trzy główne etapy sporządzania prognozy: analizy, oceny i rozwiązań.

ETAP ANALIZY

Wybór i opis metod, które zostały zastosowane przy sporządzaniu prognozy	
Analiza projektowanego dokumentu planistycznego	
Określenie i analiza celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym – analiza spójności celów	Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska dla obszaru objętego ustaleniami dokumentu planistycznego
Identyfikacja i analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokument	

ETAP OCENY

Określenie potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	
Określenie, analiza i ocena przewidywanego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	Określenie, analiza i ocena stanu środowiska dla obszarów objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem
Przedstawienie informacji o możliwym transgranicznym oddziaływaniu	Przedstawienie informacji o możliwych konfliktach społecznych o podłożu środowiskowym

ETAP ROZWIĄZAŃ

Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru	Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu
---	--

Zaproponowanie metod analizy skutków realizacji ustaleń projektowanego dokumentu
oraz częstotliwość jej przeprowadzania

1.4. MATERIAŁY WEJŚCIOWE

- Aktualizacja programu ochrony środowiska dla powiatu namysłowskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022,
- Czerwona Księga Roślin Województwa Opolskiego – rośliny naczyniowe, wymarłe, zagrożone i rzadkie. A. Nowak. K. Spałek (red.). Seria Wyd. „Przyrod Polska”. Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Opole 2002,
- Gminny Program opieki nad zabytkami na lata 2016-2019, przyjęty uchwałą nr XVI.117.2016 Rady Gminy w Wilkowie z dnia 30 czerwca 2016r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu opieki nad zabytkami gminy Wilków na lata 2016-2019,
- Komentarz do mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000. Arkusz Namysłów. Państwowy Instytut Geologiczny – Instytut Badawczy, Warszawa 2000,
- Komunikat Nr 1/0/2015. Gospodarka odpadami w województwie opolskim w 2014 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu. Opole 2015,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przyjęta uchwałą nr 239 Rady Ministrów, z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla obszaru gminy Wilków, sporządzone na potrzeby opracowania projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków, Wilków 2016,
- Opracowanie ekofizjograficzne województwa opolskiego, Opole 2008,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, zatwierdzony na posiedzeniu Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r.;
- Plan Rozwoju Lokalnego gminy Wilków na lata 2004-2007 z perspektywą realizacji do roku 2011,
- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Namysłów na okres od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2020 r. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej. Oddział w Brzegu. Brzeg 2011,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, uchwalony uchwałą nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego z dn. 28 września 2010 roku oraz wyciąg informacyjny z ww. planu,
- Program budowy zbiorników małej retencji dla województwa opolskiego, przyjęty Uchwałą Nr 122/2007 Zarządu Województwa Opolskiego z dn. 04 grudnia 2007r,
- Program gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028. Opole 2016;
- Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych. Uchwała Nr XXXIV/417/2013 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 października 2013 r.,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Wilków na lata 2004-2007 z perspektywą do roku 2011. Finanse i Środowisko – Biuro Doradztwa i Analiz. Wilków 2004,
- Stan środowiska w województwie opolskim w roku 2014. Inspekcja Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu. Biblioteka Monitoringu Środowiska. Opole 2014,

- Stanowisko Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody w Opolu w sprawie ochrony krajobrazu w procesie lokalizacji farm elektrowni wiatrowych na terenie województwa opolskiego wraz z Załącznikiem graficznym: Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego,
- Strategia Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013-2016, z perspektywą do 2020 r., Warszawa 2012;
- Strategia rozwoju województwa opolskiego do roku 2020, przyjęta uchwałą Nr XXV/325/2012 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 grudnia 2012 r.,
- Uchwała Nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Woj. Opolskiego poz. 2017),
- Waloryzacja krajobrazu kulturowego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony. dr K. Badora, mgr K. Badora. EKOSYSTEM PROJEKT. Opole 2006,
- Warunki korzystania z wód zlewni Widawy (charakterystyka zlewni). Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. Wrocław 2012,
- Wilków. Zarys monografii gminy. Z. Malinowski. Wyd. Namislavia. Namysłów 2012.

ETAP ANALIZY

2. ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.1. STRUKTURA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Analizowany dokument stanowi projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków, będący nową edycją obecnie obowiązującego Studium, przyjętym uchwałą nr VIII/61/11 Rady Gminy Wilków z dnia 09 września 2011 r., stanowiącego tekst jednolity Studium zatwierdzonego uchwałą nr XXVIII/131/06 Rady Gminy w Wilkowie z dnia 30 marca 2006 r. wraz ze zmianami dotyczącymi lokalizacji elektrowni wiatrowych w obrębach geodezyjnych: Pszeniczna, Pągów, Bukowie, Wojciechów. Dokument obejmuje cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych, reguluje ustalenia w zakresie wymienionym w art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej. Projekt dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków składa się z części tekstowej oraz z części graficznej. Część tekstowa obejmuje III części:

I – WSTĘP – ZAGADNIENIA FORMALNE

II – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

III – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Część graficzną stanowią rysunki Studium w skali 1:10 000, będące integralną częścią Studium:

RYS. 1. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

RYS. 2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.2. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.2.1. Cele polityki przestrzennej gminy Wilków

Polityka przestrzenna gminy Wilków ma na celu ukształtowanie efektywnej i czytelnej struktury przestrzennej gminy, przy optymalnym wykorzystaniu zróżnicowania jej terytorium. Realizacja ładu przestrzennego, w warunkach zrównoważonego rozwoju, realizowana będzie poprzez osiągnięcie celów ogólnych (założeń programowych struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz celów operacyjnych, określonych w poszczególnych dziedzinach planowania przestrzennego).

Pod względem podstawowej delimitacji kategorii (typów) funkcjonalnych gmin Polski wg. P. Śleszyńskiego, T. Komornickiego (Podział kraju na kategorie funkcjonalne gmin) gmina Wilków stanowi typ gminy o rozwiniętej funkcji rolniczej. Stanowi gminę o funkcjach rolniczych, pełniącą jednocześnie funkcje w systemie ochrony przyrody. Rolniczym formą gospodarowania nie towarzyszą znaczące funkcje transportowe, przemysłowe i turystyczne. Polityka przestrzenna gminy zmierza do zachowania i wzmocnienia rozwiniętej funkcji rolniczej. Jednocześnie dążyć będzie do rozwoju funkcji towarzyszących, związanych z rozwojem usług i przemysłu oraz turystyki i rekreacji, przy zachowaniu i wzmocnieniu funkcji środowiskowych.

2.2.2. Cele polityki przestrzennej

1. Zrównoważona struktura funkcjonalno-przestrzenna.
2. Czytelne granice zainwestowania wsi.
3. Ukształtowanie zdrowego, bezpiecznego i estetycznego środowiska zamieszkania.
4. Rozwój gospodarki w wymiarze wielofunkcyjnego rozwoju.
5. Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy w postaci terenów otwartych (systemu przyrodniczo-krajobrazowego gminy).

2.2.3. Typy polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna gminy podzielona została na III typy polityki przestrzennej o różnych strefach zagospodarowania, odzwierciedlających główne kierunki zagospodarowania poszczególnych jednostek planistycznych (sołectw). Przy czym funkcja rolnicza rozwijać się będzie nadal na całym obszarze gminy, w różnych proporcjach do innych funkcji rozwojowych.

STREFA I – WIELOFUNKCYJNA, ROZWOJU ZAINWESTOWANIA

– dotyczy zagospodarowania przestrzennego dwóch jednostek: Wilkowa i Jakubowic.

Działania w tych strefach dotyczą rozwoju zainwestowania miejscowości gminnej Wilków, jako głównego ośrodka gminy skupiającego najważniejsze usługi oraz rozwoju zainwestowania wsi Jakubowice, rozwijającej się w kierunku rekreacyjno-turystycznym.

STREFA II – OCHRONY ŚRODOWISKA

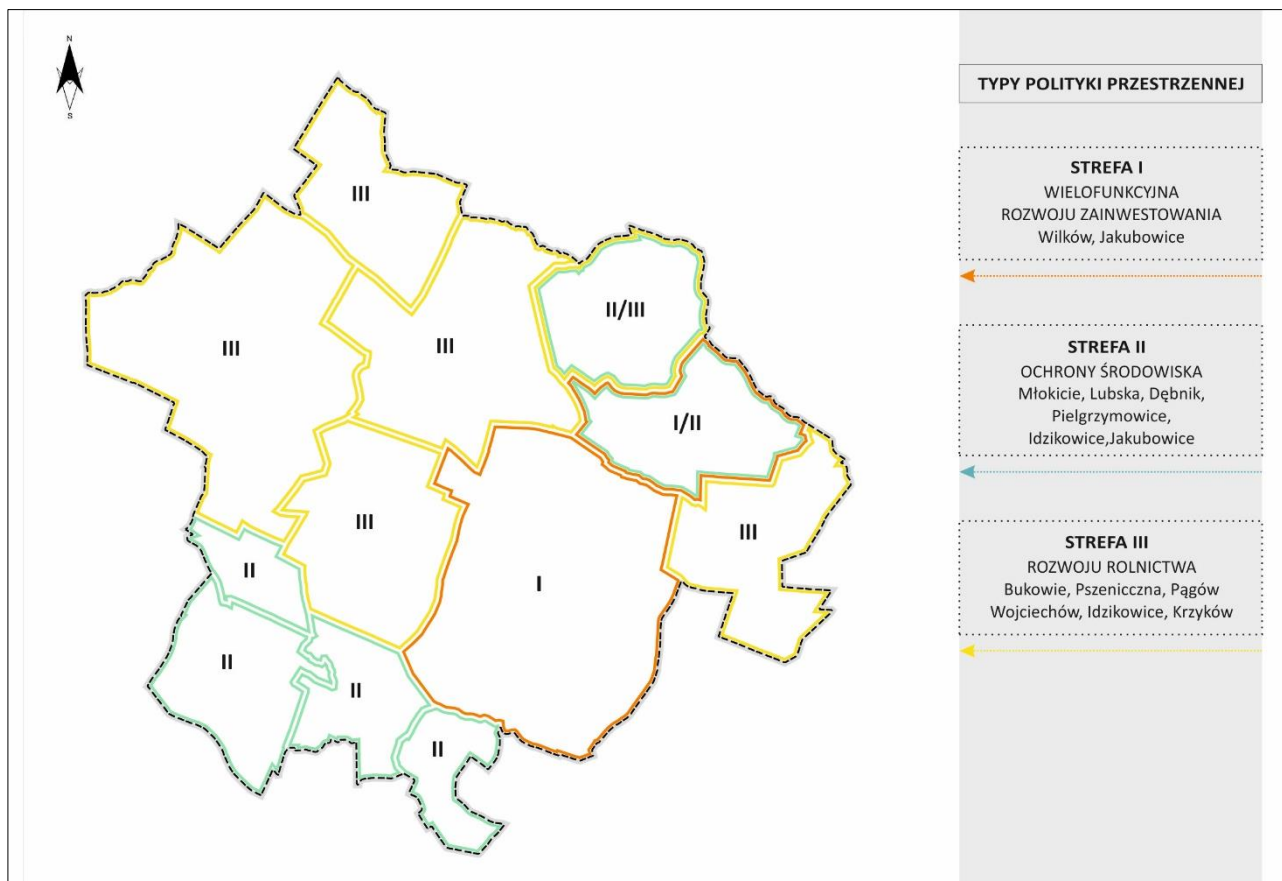
– dotyczy zagospodarowania przestrzennego jednostek położonych w południowej części gminy: Młokicie, Lubska, Dębnik, Pielgrzymowice oraz północnej części gminy: Pszeniczna, Idzikowice, Jakubowice.

Działania w tych strefach ukierunkowane są na ochronę środowiska naturalnego gminy. Dotyczą obszarów, których zagospodarowanie determinują uwarunkowania środowiskowe, w szczególności priorytet ochrony doliny rzeki Widawy (Młokicie, Lubska, Dębnik, Jakubowice) oraz innych cieków i ich źródeł (Pielgrzymowice, Idzikowice, Pszeniczna). Działania w zakresie ochrony środowiska dotyczą zarówno ochrony elementów przyrody, systemu funkcjonowania środowiska ale także walorów krajobrazowych obszaru.

STREFA III – ROZWOJU ROLNICTWA

– dotyczy zagospodarowania przestrzennego większości jednostek planistycznych, przy czym wiodące znaczenie ma w zachodnio-centralnej części gminy: Bukowie, Pągów, Wojciechów.

Działania w tych strefach ukierunkowane są na dalszy rozwój rolnictwa, w tym wielkoobszarowego, rozwijającego się w zwartych obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Dotyczą ochrony gruntów wysokich klas bonitacyjnych, kształtowania krajobrazu rolniczego, w tym ochrony zabudowy o charakterze zagrodowym.

Ryc. 1. Typy polityki przestrzennej według stref zagospodarowania

Źródło: projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków / wrzesień 2019 r.

2.2.4. Obszary zagospodarowania

Polityka przestrzenna gminy wyróżnia dwa główne obszary zagospodarowania, zróżnicowane co do kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego oraz celów i instrumentów polityki przestrzennej:

- **OBSZARY ZAINWESTOWANIA (KONCENTRACJI ZABUDOWY) JEDNOSTEK OSADNICZYCH**, podlegające przekształceniom przestrzennym;
- **OBSZARY OTWARTE – ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI RODUKCYJNEJ**, pozostające niezabudowane (w większości z zakazem zabudowy).

Obszary zainwestowania (koncentracji zabudowy) jednostek osadniczych - stanowią wszystkie obszary wskazane w Studium do realizacji zabudowy oraz zieleni urządzonej, a więc obszary w granicach rozwoju poszczególnych jednostek osadniczych gminy. Obszary zabudowy będą realizowane w oparciu o istniejący system komunikacji oraz w oparciu o istniejącą i projektowaną infrastrukturę techniczną. W ich granicach będzie realizowana większość inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Obszary otwarte – rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej - stanowią tereny rolnicze i leśne, tereny wód powierzchniowych, tereny łąk (obszary systemu przyrodniczego gminy, powiązanego z przepływem rzeki Widawy oraz innych mniejszych cieków). Część terenów otwartych gminy

pełni funkcję korytarzy (ciągów) ekologicznych, ukształtowanych wzdłuż cieków. Tereny te stanowią obszary ograniczonego zagospodarowania, w tym wyłączone spod zabudowy.

2.3. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Analizowany dokument stanowi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, określające kierunki zagospodarowania przestrzennego na poziomie lokalnych. Stanowi dokument powiązany z dokumentami planistycznymi wyższych szczebli samorządu terytorialnego. Wytyczne do planowania miejscowego, wymagające uwzględnienia w dokumencie Studium gminy Wilków, stanowi na poziomie krajowym – Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju (KPZK 2030), na poziomie regionalnym (województwa) – Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego.

2.3.1. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju - KPZK 2030

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju KPZK 2030 została przyjęta uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. i stanowi **najważniejszy dokumentem strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju**. KPZK określa strategiczne ramy dla sposobu, w jaki powinna zostać zagospodarowana przestrzeń, aby stanowiła istotny czynnik wspomagający osiągnięcie celów polityki rozwoju. Wizja przestrzennego zagospodarowania Polski 2030 opiera się na pięciu pożądanych cechach polskiej przestrzeni:

- konkurencyjności i innowacyjności,
- spójności wewnętrznej,
- bogactwie i różnorodności biologicznej,
- bezpieczeństwie oraz
- ładzie przestrzennym.

Celem strategicznym KPZK 2030 jest:

Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Zgodnie z wizją zagospodarowania przestrzennego Polski istotne przemiany na poziomie lokalnym w ramach osadnictwa wiejskiego dotyczyć będą funkcji pełnionych przez te jednostki w systemie osadniczym, co wiąże się ze zmianami ich struktur. Jedną z przyczyn stanowiąc będzie proces zerwania bezpośrednich związków między miejscem zamieszkania a miejscem zatrudnienia, kształtujący urbanizację obszarów wiejskich. Urbanizacja wsi powinna podlegać regulacjom prawno-ekonomicznym wspomagającym osiągnięcie ładu przestrzennego, zachowanie dziedzictwa kulturowego i walorów krajobrazowych, co sprzyjać będzie zróżnicowaniu układów i form osadnictwa wiejskiego.

Wyrównanie poziomu życia powinno następować w procesie powiększania możliwości zatrudnienia na obszarach wiejskich poza rolnictwem lub w pobliżu tych obszarów w wyniku zwiększania mobilności przestrzennej i zawodowej, powstanie pozarolniczych miejsc pracy na lokalnych rynkach pracy oraz zwiększenie jakości zasobów ludzkich.

Obszary wiejskie w procesie odnowy wsi powinny wykorzystywać własny potencjał rozwojowy, zachowując zróżnicowanie funkcjonalne, wynikające z położenia w stosunku do centrów roz-

woju, dziedzictwa kulturowe i walory środowiska przyrodniczego. Wykorzystywanie unikalnych zasobów krajobrazu kulturowego i budowanie specjalizacji terytorialnej będzie sprzyjać rozwojowi lokalnych rynków pracy. Rolnictwo powinno opierać się na innowacyjności, modernizacji i zmianach strukturalnych w celu wzrostu konkurencyjności. Rozwojowi obszarów wiejskich sprzyjać będzie wzrastający rozwój dostępności komunikacyjnej.

Cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
6. Przywrócenie i utrwalenia ładu przestrzennego.

2.3.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego

Plan zagospodarowania województwa polskiego został przyjęty uchwałą nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r.

Wizja województwa opolskiego:

Przestrzeń województwa opolskiego jest spójną, harmonijną i efektywną strukturą o dobrej dostępności zewnętrznej i wewnętrznej, wysokiej jakości środowiska życia, bezpieczeństwa mieszkańców oraz atrakcyjności dla rozwoju aktywności społeczno-gospodarczej.

Strategicznym celem polityki przestrzennej województwa opolskiego jest kształtowanie struktury przestrzennej odznaczającej się wysokim poziomem ładu przestrzennego, która będzie umożliwiała wykorzystanie jego zróżnicowanych terytorialnie potencjałów, zapewniała konkurencyjność w stosunku do otoczenia zewnętrznego i eliminowała niekorzystne różnice w warunkach życia wewnątrz regionu.

Województwo opolskie określiło następujące szczegółowe zasady zagospodarowania przestrzeni:

- zasada zachowania ładu przestrzennego,
- zasada racjonalnego kształtowania sieci osadniczej,
- zasada budowania tożsamości regionalnej poprzez zachowanie dziedzictwa kulturowego,
- zasada spójności i ciągłości przestrzennej przy zachowaniu obszarów planistycznych i ich strefowaniu,
- zasada poprawy dostępności przestrzennej,
- zasad stymulowania rozwoju,
- zasada rozwoju infrastruktury społecznej,
- zasada tworzenia i wzmocnienia potencjału akademickiego i naukowego województwa,

- zasada racjonalnego kształtowania stref aktywności gospodarczej,
- zasada oszczędnego gospodarowania energią i zasobami złóż naturalnych,
- zasada wyznaczania obszarów funkcjonalnych i problemowych.

Plan zakłada, że kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej wymagać będzie realizacji poniższych polityk przestrzennych:

- 1) Podwyższenia konkurencyjności struktury przestrzennej województwa;
- 2) Poprawy dostępności transportowej województwa;
- 3) Kształtowania struktur przestrzennych wzmacniających jakość środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych województwa;
- 4) Kształtowania atrakcyjności turystycznej przestrzeni województwa;
- 5) Opieki i ochrony nad zasobami dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej;
- 6) Rozwoju infrastruktury technicznej;
- 7) Wzmocnienia odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa;
- 8) Wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich;
- 9) Poprawy ładu przestrzennego.

Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym:

Gmina Wilków jest położona w następujących obszarach funkcjonalnych województwa opolskiego, o znaczeniu ponadregionalnym:

- wiejskie obszary funkcjonalne – wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
- przygraniczny obszar funkcjonalny – strefa zewnętrzna

3. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Obecnie metodyka sporządzania prognoz w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie jest ściśle określona przepisami prawnymi. Niniejsza prognoza została opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu. Istnieją dwa podstawowe modele przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Model I oparty jest na brytyjskich doświadczeniach z oceną polityk (*policy appraisal*). Podstawą modelu jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko. Procedura jest mniej sformalizowana i obszerna. Kładzie ona większy nacisk na związek oceny z procesem decyzyjnym, którego sama ocena jest nieodłącznym elementem. Model ten stosowany jest najczęściej w ocenie polityk, strategii rozwoju, czyli dokumentów, które nie wskazują konkretnych przedsięwzięć tylko ramy i kierunki rozwoju w poszczególnych sferach rozwoju.

Model II wzorowany jest na procedurze oceny oddziaływania na środowisko, którą stosuje się dla konkretnych przedsięwzięć w trakcie postępowania administracyjnego prowadzącego do wydania zgody na realizację przedsięwzięcia. Oparty jest na sformalizowanej procedurze, często odrębnej od procedury przygotowania samego dokumentu strategicznego będącego przedmiotem prognozy. Ocenie poddaje się osobno każde przedsięwzięcie, którego ramy realizacji wyznacza prognozowany dokument. Model ten sprawdza się w przypadku dokumentów wytyczających ramy realizacji konkretnych inwestycji.

W ramach niniejszej prognozy został przyjęty model pierwszy ponieważ prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy dokumentu określającego politykę przestrzenną, wskazującego kierunki rozwoju w zakresie zagospodarowania przestrzennego gminy.

Kluczowym elementem prognozy jest ocena potencjalnego znaczącego oddziaływania na środowisko³ realizacji ustaleń projektowanego dokumentu. Podstawą wykorzystaną techniką była tzw. macierz skutków środowiskowych. Odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska (oraz jego właściwości), uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym wpływ na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki). W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, w podziale na charakter (pozytywne, negatywne), relacje oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz horyzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe). Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w ujęciu macierzowym w tzw. macierzy skądów środowiskowych, do wypełnienia której zastosowano znaki i kolorystykę. Macierz zawiera informację określającą rodzaj oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Przy ocenie uwzględniono zarówno końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia jak i jego potencjalne oddziaływanie na etapie eksploatacji (funkcjonowania) oraz na etapie budowy (realizacji). Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały opatrzone komentarzem

w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska i jego właściwości, w celu określenia możliwych oddziaływań skutków realizacji ustaleń dokumentu.

Wskazanie napotkanych trudności lub luk we współczesnej wiedzy

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, ze względu na charakter dokumentu (brak jednoznacznych zamierzeń inwestycyjnych) ma z założenia charakter subiektywny. Kierunki rozwoju mogą jednocześnie generować korzystne skutki środowiskowe jak i oddziaływania niekorzystne, co możliwe jest do określenia dopiero na etapie sprecyzowania konkretnych zamierzeń. Trudności stawia poziom ogólności określanych zamierzeń inwestycyjnych. Ich zakres oddziaływania dotyczy przede wszystkim ogólnych aspektów lokalizacyjnych (przeznaczenia terenów) oraz działań planowanych działalności w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska. Z powyższych względów wybrano model I sporządzania prognoz, którego podstawą jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko.

---

³ znaczące oddziaływanie definiowane wg przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie wraz z aktami wykonawczymi

4. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE I OKREŚLENIE POWIĄZAŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI

4.1. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM

4.1.1. Cele ogólne

Cele ochrony środowiska, w tym cele ochrony przyrody, ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym znajdują swoje odzwierciedlenie w prawie krajowym i dokumentach powstałych na jego podstawie, określających politykę w zakresie ochrony środowiska.

Cele polityki ekologicznej Unii Europejskiej

Według obecnego brzmienia Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) celem polityki Unii w dziedzinie środowiska jest:

1. zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska,
2. ochrona zdrowia ludzkiego,
3. ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych,
4. promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczanie zmian klimatu.

Z postanowień TFUE wynikają podstawowe zasady prowadzenia polityki ochrony środowiska. Nie mają one charakteru norm prawnych wiążących jednak tworzą ważne wytyczne przy tworzeniu aktów prawnych z omawianej dziedziny. Są to:

1. zasada wysokiego poziomu ochrony,
2. zasada ostrożności (przezorności),
3. zasada działania zapobiegawczego (prewencji),
4. zasada naprawiania szkód u źródła,
5. zasada „zanieczyszczający płaci”.

W kreowaniu polityki ochrony środowiska szczególną rolę odgrywają programy działania w ochronie środowiska. Obecnie obowiązuje siódmy program działań „**Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety**”, przyjęty decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/EU w sprawie ogólnego unijnego programu działań do 2020 r. Decyzja zobowiązuje instytucje Unii i państwa członkowie do podejmowania działań służących osiągnięciu celów priorytetowych, a wszelkie organy publiczne do współpracy z przedsiębiorstwami, partnerami społecznymi, społeczeństwem europejskim i obywatelami w realizacji programu.

Cele priorytetowe Siódmego Programu to:

1. Ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii.
2. przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną.
3. Ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrobytu.

4. Maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu.
5. Zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast.
6. Lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

Siódmy program zawiera wizję na 2050 r., w którym to roku obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, różnorodność biologiczna jest przywracana, a niskoemisyjny wzrost – oddzielony od zużycia zasobów – wyznacza drogę rozwoju globalnego.

Cele polityki ekologicznej państwa

Obecnie obowiązująca, Polityka Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 r. zakłada następujące cele środowiskowe:

W zakresie ochrony zasobów naturalnych:

1. **Ochrona przyrody** – zachowanie bogatej bioróżnorodności polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
2. **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów** – w perspektywie średniookresowej zakłada się dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
3. **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody** – racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby ochronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej.
4. **Ochrona powierzchni ziemi** – w szczególności ochrona gruntów użytkowanych rolniczo:
  - rozpowszechnienie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego,
  - przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne,
  - zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.
5. **Gospodarowanie zasobami geologicznymi** – racjonalne zaopatrzenie ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.

W zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

1. **Środowisko a zdrowie** – dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.
2. **Jakość powietrza** – dążenie przez RP do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz dyrektyw unijnych.
3. **Ochrona wód** – przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całym kraju, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.
4. **Gospodarka odpadami:**

- utrzymanie tendencji oddzielania ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju,
  - znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
  - zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
  - sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających na środowisko,
  - eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
  - pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofywanych z eksploatacji,
  - takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowisko nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych.
5. **Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych** – dokonywanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
6. **Substancje chemiczne w środowisku** – stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnie z zasadami Rozporządzenia REACH.

W zakresie działań operacyjnych ważnym dokumentem jest Strategia Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2016 r., która określa następujące cele strategiczne (priorytety działania):

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi.
2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi.
3. Ochrona atmosfery.
4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów.

Analizując główne cele polityki ekologicznej Unii Europejskiej i Polski można stwierdzić, że projekt analizowanego dokumentu zachowuje spójność z ww. celami. Określa kierunki działań w zakresie ochrony bioróżnorodności, zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, racjonalnego użytkowania powierzchni ziemi, w tym ochrony gruntów rolnych, ochrony powietrza i zasady przeciwdziałania zanieczyszczeniom a także kierunki związane z przeciwdziałaniem oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych. Jednocześnie uwzględnia powiązania dobrego stanu środowiska z jakością życia mieszkańców oraz rozwojem lokalnej gospodarki. Cele środowiskowe stanowią jedno z głównych kierunków rozwoju gminy Wilków, przez co wpisują się w krajowe i europejskie wytyczne rozwoju zrównoważonego. Projekt Studium zawiera szereg ustaleń mających istotne znaczenie dla funkcjonowania i ochrony środowiska. Uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym, oraz pośrednio cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym, które mają swoje przełożenie w polskim prawodawstwie.

4.1.2. Cele szczegółowe (sektorowe)

✓ Ochrona wód

poziom UE

Ochrona wód to jeden z najlepiej rozwiniętych działów unijnej polityki ochrony środowiska. Obecnie głównym instrumentem unijnej polityki w tej dziedzinie jest przyjęta w 2000 r. tzw. ramowa dyrektywa wodna (RDW). Kieruje się ona ekologicznym, holistycznym podejściem do oceny stanu

wód i planowania gospodarki wodnej. Traktuje wody w szczególności jako czynnik tworzący siedliska, których stan zależy od działań podejmowanych na obszarze całej zlewni. Główne cele europejskiej polityki wodnej:

1. ochrona i poprawa warunków, a gdy to niemożliwe, utrzymanie obecnego stanu ekosystemów wodnych, a także lądowych i podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych,
2. propagowanie zrównoważonego korzystania z wody opartego na długoterminowej ochronie zasobów wodnych,
3. podejmowane przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu czystości środowiska wodnego; przedsięwzięcia te powinny prowadzić do ograniczenia emisji i zrzutów substancji szczególnie niebezpiecznych, a w dalszej perspektywie do eliminowania tego typu działalności,
4. stopniowe ograniczenie zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobieganie ich dalszej degradacji,
5. dążenie do zmniejszenia skutków powodzi i suszy.

poziom krajowy

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych ustalonych na mocy Art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW):

Za cele środowiskowe przyjęto wartości graniczne odpowiadające dobremu stanowi wód, podane w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy art. 4 RDW:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Studium gminy Wilków zawiera wytyczne dotyczące ochrony zasobów wodnych, działań wspomagających ochronę ilościową i jakościową wód. W części uwarunkowań diagnozuje stan tych zasobów, w oparciu o dane z monitoringu krajowego i regionalnego w odniesieniu do planistycznych jednostek gospodarowania wodami. Uwzględnia ujęcia wód podziemnych, w tym o udokumentowanych zasobach. Uwzględnia tereny zagrożone występowaniem powodzi, wyłącza je z przyszłego zagospodarowania. Projekt spełnia założenia dyrektywy wodnej, jest zgodny z celami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

✓ **Ochrona powietrza**

poziom UE

Europejskie przepisy nakierowane są na eliminację różnych typów zanieczyszczeń pochodzących z wielu różnych źródeł, zarówno stacjonarnych, jak i mobilnych. Unijne prawodawstwo dotyczące ochrony powietrza:

1. ustala minimalne normy jakości powietrza oraz zobowiązuje do podejmowania działań zaradczych w przypadku gdy dochodzi do przekroczenia tych norm,

2. wprowadza obowiązek monitoringu wybranych substancji zanieczyszczających u źródeł emisji,
3. wprowadza normy dopuszczalnej emisji dla źródeł mobilnych oraz standardy jakości paliw,
4. dąży do harmonizacji metod pomiaru stężenia zanieczyszczeń i strategii monitoringu jakości powietrza krajów członkowskich,
5. nakazuje zapewnić dostęp do informacji o jakości powietrza opinii publicznej i wszystkim zainteresowanym stronom.

„Strategia tematyczna dotycząca zanieczyszczenia powietrza” wskazała na potrzebę uroszczenia prawodawstwa w sprawie jakości powietrza. Takim zabiegiem było scalenie w jeden akt prawny kilku wcześniejszych dyrektyw: Dyrektywę 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (tzw. dyrektywa CAFE). Dyrektywa CAFE nie zmienia dotychczasowych dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń, uzupełnia ich wykaz o nową substancję – pył zawieszony PM_{2,5}. Normy w zakresie pyłu zawieszony PM_{2,5} mają być wprowadzane w życie w okresie 2010-2020. Celem dyrektywy jest również wzmocnienie przepisów dotyczących wdrażania planów i programów, mających na celu osiągnięcie założonych parametrów jakości powietrza.

poziom krajowy – poziom wojewódzki

Główne cele w zakresie ochrony powietrza zostały określone w „**Programie ochrony powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych**”

Działania niezbędne do przywrócenia standardów jakości powietrza – podstawowe kierunki działań:

1. Stworzenie mechanizmów umożliwiających wdrożenie i zarządzanie Programem OP.

Kierunkiem wspomagającym realizację działań w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń jest wprowadzenie odpowiednich zapisów do kluczowych dokumentów strategicznych: sporządzanych lub aktualizowanych planów miejscowych, decyzji o warunkach zabudowy: wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło na nowych osiedlach, z nośników nie powodujących nadmiernej emisji zanieczyszczeń do powietrza, zapewnienia „przewietrzania” terenów zabudowanych, stosowania pasów zieleni ochronnej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów przekroczeń; programów ochrony środowiska – kierunków działań poprawy jakości powietrza (np. ograniczenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych).

2. Realizacja działań zmierzających do ograniczenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych.

Działania naprawcze muszą być kierowane na źródła tzw. „niskie emisji” w połączeniu z działaniami wspomagającymi w zakresie redukcji emisji z transportu czy kontroli emisji przemysłowych. Działania te są związane z opracowaniem Programów ograniczenia niskiej emisji (PONE).

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Projekt zawiera zapisy dotyczące konieczności uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego działań zmierzających do ograniczenia niskiej emisji, poprzez stosowanie proekologicznych systemów grzewczych. Ponadto zawiera ustalenia w zakresie redukcji emisji z transportu m.in. w zakresie realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu oraz ograniczające rozwój zabudowy wzdłuż tych ciągów komunikacyjnych.

✓ **Ochrona przyrody**

poziom UE

Podstawą unijnej polityki ochrony przyrody są dwa akty prawne: dyrektywa 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. dyrektywa ptasia) oraz dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa).

Ochrona różnorodności biologicznej jest warunkiem stabilnego funkcjonowania ekosystemów, decyduje o większej ich odporności na niekorzystne czynniki zewnętrzne. Założenie to było podstawą uznania ochrony bioróżnorodności biologicznej za jeden z celów unijnej polityki ochrony środowiska. Jest obecnie jednym z priorytetów głównego nurtu polityki unijnej. Głównym dokumentem w zakresie ochrony bioróżnorodności biologicznej jest „**Strategia zrównoważonego rozwoju UE**”, przyjęta w 2001 r. na szczycie przywódców państw Unii w Göteborgu, stanowiąca dokument uzupełniający zaakceptowanej rok wcześniej strategii lizbońskiej. Różnorodność biologiczna jest integralnym elementem wielu dziedzin objętych prawodawstwem unijnym. Cele z nią związane realizują nie tylko uregulowania z zakresu ochrony środowiska, ale także regulacje prawne dotyczące unijnych polityk sektorowych. W coraz szerszym zakresie potrzeby zachowania bioróżnorodności uwzględniane są we wspólnej polityce rolnej i polityce rozwoju obszarów wiejskich. Ich zaspokojeniu służą m.in. programy i płatności rolno-środowiskowe oraz rozwój rolnictwa ekologicznego.

Obecnie Unijna **strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.**, została opracowana w 2011 r. i wyznacza następujące cele:

1. Pełne wdrożenie dyrektywy ptasiej i siedliskowej.
2. Utrzymanie i odbudowa ekosystemów i ich usług.
3. Zwiększenie wkładu rolnictwa i leśnictwa w utrzymanie i wzmocnienie różnorodności biol.
4. Zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów rybnych.
5. Zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych.
6. Pomoc na rzecz zapobiegania utracie światowej różnorodności biologicznej.

poziom krajowy

Głównym dokumentem określającym cele polityki państwa w zakresie ochrony bioróżnorodności w Polsce jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2014-2020”.

Cel nadrzędny: Poprawa stanu różnorodności biologicznej i powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Cele strategiczne:

- A. Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączeniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej.
- B. Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej.
- C. Zachowanie i przywrócenie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk.
- D. Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi.
- E. Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług.
- F. Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych.
- G. Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych.
- H. Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Studium gminy Wilków uwzględnia konieczność ochrony bioróżnorodności, poprzez w szczególności istniejące i planowane formy ochrony przyrody. Uwzględnia istniejące obszary objęte ochroną prawną w zakresie ochrony przyrody, proponowane obszary na poziomie regionalnym oraz wskazuje obszary cenne przyrodniczo na poziomie gminnym, które powinny zostać objęte ochroną. Ponadto określa system przyrodniczy gminy, stanowiący podstawę jej rozwoju przestrzennego, wskazujący możliwości jak i bariery w zagospodarowaniu. Projekt określa położenie względem obszarów Natura 2000, które nie znajdują się w granicach opracowania ani w jego najbliższym sąsiedztwie. Projekt określa system korytarzy ekologicznych oraz powiązań przyrodniczych, uwzględniając go w kierunkach zagospodarowania. Ponadto dokument zawiera ustalenia dotyczące konieczności ochrony enklaw leśnych, dolin rzek i mniejszych cieków wraz z ich obudową biologiczną, terenów podmokłych, gleb organicznych, stawów i oczek wodnych, w tym śródpolnych. Cele związane z ochroną bioróżnorodności zostały uwzględnione w projektowanym dokumencie.

✓ **Gospodarka odpadami**

poziom UE

Gospodarka odpadami ma dziś bardzo rozbudowany dział prawa unijnego. Oprócz ogólnych zasad postępowania z odpadami obejmuje on wymogi dotyczące metod i urządzeń usuwania odpadów (np. spalania, składowania) oraz uregulowania związane z zagospodarowaniem różnych rodzajów odpadów. Pierwsza dyrektywa ramowa w sprawie odpadów to dyrektywa 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. Przez ponad 30 lat był to najważniejszy akt prawny w tej dziedzinie. Ostatecznie został zastąpiony dyrektywą ramową z 2008 r. Ogólne wymagania w stosunku do gospodarki odpadami nie uległy jednak istotnym zmianom. Dyrektywa wprowadziła jednolite definicje pojęć oraz zobowiązała państwa członkowskie do opracowywania programów gospodarki odpadami. Przynajmniej w pierwszym miejscu ustanowiła hierarchię zasad postępowania z odpadami, wskazując na pierwszym miejscu konieczność zapobiegania powstawaniu odpadów, następnie ich powtórne wykorzystanie, dalej recykling materiałowy, wykorzystanie odpadów jako źródła energii (w procesie spalania), dopiero w ostateczności dopuszczone powinno być ich unieszkodliwienie przez spalanie bez odzysku energii lub deponowanie na składowiskach odpadów.

poziom krajowy - regionalny

Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022, z uwzględnieniem lat 2023-2028 określa podstawowy cel dla gospodarki odpadami województwa: opracowanie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, umożliwiającego wypełnienie podstawowych zasad gospodarki odpadami, które stanowią:

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- wykorzystywanie odpadów w procesie recyklingu, odzysku, unieszkodliwiania odpadów, których nie można przetworzyć innymi metodami,
- wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów.

Wybrane cele szczegółowe, odnoszące się do poziomu analizowanego dokumentu:

1. Odpady komunalne i ulegające biodegradacji:

- zmniejszenie ilości powstających odpadów,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji,
- doprowadzanie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

2. Odpady niebezpieczne:

- odpady zawierające PCB: kontynuacja likwidacji urządzeń o zawartości PCB poniżej 5dm³,
- odpady medyczne i weterynaryjne: podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych, w tym segregacji odpadów u źródła powstawania.
- zużyte baterie i akumulatory: osiągnięcie w 2016 r. i w latach następnych poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzanych baterii i akumulatorów przenośnych,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny: zwiększenie świadomości społeczeństwa i przedsiębiorców na temat prawidłowego sposobu postępowania z ZSEE, ograniczenie powstawania odpadów w postaci ZSEE,
- odpady zawierające azbest: zgodnie z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu,
- oleje odpadowe: dążenie do zwiększenia ilości zbieranych olejów odpadowych,
- przeterminowane środki ochrony roślin: kształtowanie systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach pochodzących z bieżącej produkcji i stosowania w rolnictwie,
- odpady pozostałe:
  - zużyte opony: utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku w wysokości co najmniej 75% a recyklingu w wysokości co najmniej 15%,
  - odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej: utrzymanie poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70% wagowo,
  - komunalne osady ściekowe: całkowite zaniechanie składowania KOŚ przetwarzanych, zwiększenie ilości KOŚ przed wprowadzeniem do środowiska oraz ilości KOŚ poddanych termicznemu przekształceniu, dążenie do maksymalizacji stopnia wykorzystania substancji biogenych zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego oraz środowiskowego,
  - odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne: w okresie do 2022 r. i w latach następnych utrzymanie masy składowanych odpadów na poziomie nie większym niż 40% masy wytworzonych odpadów,
  - odpady opakowaniowe: zapewnienie odpowiedniej ilości odpadów opakowaniowych zbieranych selektywnie w gospodarstwach domowych, utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Na poziomie lokalnym możliwe są działania związane z ukształtowaniem sprawnego i przejrzystego systemu gospodarki odpadami, powiązanego z systemem wojewódzkim. Studium gminy Wilków określa gminny system gospodarki odpadami, w tym selektywnej zbiórki odpadów. Określa lokalizację punktu selektywnej zbiórki odpadów, zlokalizowanego w dostępnym miejscu dla wszystkich użytkowników i w sposób nie kolidujący z celami ochrony środowiska.

✓ **Przeciwdziałanie zamianom klimatu**

poziom UE

Przeciwdziałanie zmianom klimatu stało się jednym z najważniejszych celów europejskiej polityki ekologicznej. Zgodnie z zasadą przezorności – fundamentem europejskiej polityki ekologicznej – za celowe uznano ograniczenie emisji gazów szklarniowych, tak by potencjalny wzrost temperatury w skali globalnej nie przekroczył 2°C. Program działań zakłada ustabilizowanie koncentracji gazów szklarniowych w atmosferze, co wymagać będzie redukcji emisji CO₂ o 70% w perspektywie długoterminowej. Najważniejszym instrumentem realizacji celów unijnej polityki klimatycznej jest

przyjęty w 2008 r. tzw. pakiet klimatyczno-energetyczny określany potocznie jako „3 razy 20”, który zakłada, że do 2020 r. Unia Europejska powinna:

- racjonalnie wykorzystywać energię, tak aby zmniejszyć łączne zużycie energii pierwotnej o 20% w porównaniu z prognozami na 2020 r.,
- zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych do 20% całkowitego zużycia energii finalnej,
- zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych o co najmniej 20% z porównaniem z 1990 r.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Studium gminy Wilków zawiera ustalenia proekologicznego, w zakresie gospodarki lokalnej. Stanowi obszar niewielkiego lokalnego zużycia energii oraz obszar produkcji energii ze źródeł odnawialnych (energia wiatru, w perspektywie biomasa). Polityka przestrzenna gminy Wilków, na zasadzie synergii z politykami obszarów sąsiednich, województwa i kraju, wpisuje się w działania globalne na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu.

4.2. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Cele ochrony środowiska województwa opolskiego zostały określone w dokumencie: **Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 r.** Dla województwa określono kilkanaście celów w zakresie ochrony środowiska, w tym 3 cele o charakterze systemowym. Część z wytyczonych celów dotyczy wyłącznie działań regionalnych i nie ma swojego przełożenia na cele i kierunki działań w zakresie ochrony środowiska na poziomie gminnym. W poniższej tabeli wymieniono cele ochrony środowiska województwa powiązane z celami i kierunkami działań przyjmowanymi w polityce lokalnej oraz sposób ich uwzględnienia w analizowanym dokumencie Studium.

Tab. 1. Cele ochrony środowiska województwa i sposób ich uwzględnienie w dokumencie Studium.

Wybrane cele Polityki ekologicznej województwa istotne dla obszaru opracowania	Sposób uwzględnienia w projekcie Studium
CELE O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM	
Planowanie przestrzenne zgodną z ideą zrównoważonego rozwoju: harmonizowanie rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną środowiska i krajobrazu, w tym w szczególności:	
- rozstrzygnięć o lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym farm wiatrowych	- uwzględniono istniejące farmy wiatrowe wraz ze strefami związanymi z ograniczeniami w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów
- wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożeń przedstawionych na mapach zagrożenia powodziowego i mapach ryzyka powodziowego oraz ustaleń planów zagrożenia ryzykiem powodziowym	- uwzględniono obszary szczególnego zagrożenia powodzią, dla których ustalono zakaz zabudowy
- uwzględniać ochronę krajobrazu kulturowego, w tym układów urbanistycznych, charakterystycznej zabudowy, panoram i osi widokowych, zieleni itp.	- uwzględniono konieczność ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego gminy, zidentyfikowanych w ramach Rejestru Zabytków, Ewidencji Zabytków, Archeologicznego Zdjęcia Polski, ustalono wymagane strefy ochrony oraz zasady zagospodarowania wynikając z konieczności ochrony tych zasobów, zaproponowano nowe elementy wymagające ochrony m.in. układ ruralistyczny wsi Idzikowice
- wskazywać obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, w tym pełniące funkcję zielonej infrastruktury, w tym korytarzy ekologicznych oraz uwzględniać w ustaleniach planu wymagania konieczne do ich ochrony	- uwzględniono obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, określono system korytarzy ekologicznych (regionalnych i lokalnych)
OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW NATURALNYCH	

Ochrona przyrody i krajobrazu	
- Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych	- uwzględniono istniejące oraz planowane obszary chronione, w tym planowany Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawy, określono tereny wymagające ustanowienia formy ochrony przyrody: Zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, obejmujących enklawy zieleni wśród użytków rolnych
- Ochrona i zrównoważone wykorzystanie lasów	- uwzględniono ochronę istniejących kompleksów leśnych, określono tereny predysponowane do zalesień, uwzględniono powiązania zewnętrzne wynikające z sąsiedztwa zwartych terenów leśnych, poza granicą gminy
Ochrona zasobów wodnych, w tym ochrona przed powodzią	
- Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych	- uwzględniono zasoby dyspozycyjne wód podziemnych, studnie o udokumentowanych zasobach wód podziemnych, ujęcia wód podziemnych wraz ze strefami ochronnymi
- Ochrona przed powodzią	- uwzględniono tereny zagrożenia powodziowego i określono dla nich zasady zagospodarowania, w tym zakaz zabudowy
Ochrona powierzchni ziemi	- uwzględniono zagrożenie gleb erozją wietrzną, określono kierunki minimalizacji zagrożeń poprzez przywracanie zadrzewień wzdłuż dróg oraz ochronę istniejących zadrzewień, w tym śródpolnych, uwzględniono ochronę gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych
Wykorzystywanie energii odnawialnej	- określono tereny i zasady realizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	
Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	- uwzględniono konieczność ochrony zasobów wód, m.in. przez sposób zagospodarowania terenów, w tym konieczność skanalizowania terenów zabudowy, utrzymanie terenów zieleni ograniczających przenikanie zanieczyszczeń do wód
Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu	- polityka przestrzenna nie przewiduje lokalizacji znaczących emitorów zanieczyszczeń, których działalność mogła by wpłynąć na jakość powietrza atmosferycznego, uwzględniono konieczność eliminacji emisji niskiej z lokalnych kotłowni, poprzez wykorzystywanie pro-ekologicznych materiałów grzewczych, uwzględniono konieczność wyposażenia ciągów komunikacyjnych o największym natężeniu ruchu w zielen izolacyjną
Ochrona przed hałasem	- uwzględniono konieczność wyposażenia ciągów komunikacyjnych o największym natężeniu ruchu w zielen izolacyjną
Ochrona przed hałasem elektromagnetycznym	- uwzględniono linie elektroenergetyczne (istniejące i planowane) wraz z ich strefami technicznymi, związanymi z ograniczeniami w zagospodarowaniu i użytkowaniu, stacje bazowe telefonii komórkowych

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowując analizę zawartą w powyższej tabeli można stwierdzić, że projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Wilków posiada powiązania z celami ochrony środowiska województwa opolskiego. Cele te zostały uwzględnione w analizowanym dokumencie i nie wymagają doprecyzowania. Analizowany dokument zachowuje zgodność z Programem ochrony środowiska województwa opolskiego.

W zakresie ochrony krajobrazu – stanowisko Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody w Opolu z dnia 1 października 2008 r. w sprawie ochrony krajobrazu w procesie lokalizacji farm elektrowni wiatrowych na terenie województwa opolskiego

Wojewódzka Rada Ochrony Przyrody w Opolu:

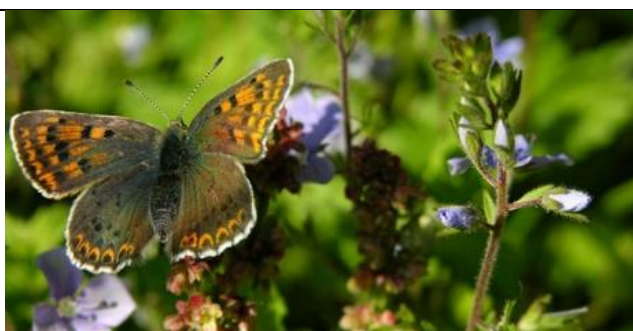
1. negatywnie opiniuje lokalizację farm wiatrowych w rezerwatach przyrody, na obszarach parków krajobrazowych, ich otulin i obszarów chronionego krajobrazu,
2. proponuje stosowanie referencyjnych praktyk w zakresie lokalizacji elektrowni wiatrowych dotyczących zachowania walorów przyrodniczych, w tym awifaunistycznych, chiropterologicznych i krajobrazowych, zaproponowanych przez Polską Izbę Gospodarczą Energii Odnawialnej,
3. zaleca stosowanie wyników opracowania waloryzacji krajobrazów województwa opolskiego, w których wskazano strefy o szczególnych walorach krajobrazowych, gdzie elektrownie nie powinny być lokalizowane, oraz strefy, gdzie powinno się ograniczać intensywność tego procesu,
4. zaleca stosowanie referencyjnej metody oceny wpływu elektrowni wiatrowych na krajobraz.

W obszarze gminy Wilków polityka przestrzenna projektu Studium nie uwzględnia nowych terenów lokalizacji elektrowni wiatrowych. Wskazuje elektrownie istniejące wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, obowiązujące na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

4.3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA W OBSZACH OBJĘTYCH FORMAMI OCHRONY PRZYRODY NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

4.3.1. Obszary Natura 2000

W obszarze gminy Wilków nie ma zlokalizowanych obszarów sieci Natura 2000. Najbliżej położonym obszarem jest „PLH020065 Bierutów”, na terenie gminy sąsiedniej (Bierutów), w województwie dolnośląskim, po zachodniej stronie gminy Wilków. Zajmuje powierzchnię 223,5 ha. Ma kluczowe znaczenie dla przetrwania czerwończyka fioletka (*Lycaena helle*) na Dolnym Śląsku. Obszar stanowi kompleks łąk wilgotnych i zalewowych oraz pastwisk po obu stronach rzeki Widawy poniżej Bierutowa. W części zachodniej obszaru jest on ograniczony od południa kanałem Nowej Widawy (Młynówka), a od północy głównym korytem Widawy. Obszar chroni rzadki już na Nizinie Śląskiej zespół łąk wilgotnych z rdestem wężownikiem – rośliną żywicielską gąsienic czerwończyka fioletka. Obszar ma kluczowe znaczenie dla jego przetrwania na Dolnym Śląsku. Obejmuje ostatnie stanowisko gatunku w województwie, potwierdzone po 1995 r. Stanowisko to może stanowić łącznik między rejonem występowania gatunku w województwie opolskim (Namysłów), a dawno nie potwierdzonymi stanowiskami koło Oleśnicy.

Fot. 1. Czerwończyk fioletek (*Lycaena helle*)
Źródło: www.obszary.natura2000.pl

**Fot. 2. Lokalizacja PLH 020065
w odniesieniu do miasta Bierutów**
Źródło: www.obszary.natura2000.pl

4.3.2. Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie jest największym obszarem chronionego krajobrazu w województwie opolskim, położonym w mezoregionie Równina Opolska. Powierzchnię terenu budują zwymione piaski, porośnięte przez Bory Stobrawsko. Przez środek obszaru przepływa Mała Panew, na której w Turawie utworzono zbiornik Jezioro Turawskie – jeden z zasilających żeglugę na Odrze ale także wykorzystywany do celów rekreacyjnych.

Obszar został utworzony Uchwałą Nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 r. w sprawie ochrony walorów krajobrazu. Obecnie dokumentem zatwierdzającym jego granice oraz zasady ochrony jest Uchwała Nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. z 2016 r. poz.2017). W granicach Lasów Stobrawsko-Turawskich znajduje się kilka zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kilkadziesiąt użytków ekologicznych i pomników przyrody. Stwierdzono tu wiele chronionych gatunków roślin i zwierząt.

W granicach gminy Wilków OCHK Lasy Stobrawsko-Turawskie zajmuje niewielki fragment w południowym krańcu gminy. Dla realizacji celów ochrony środowiska znaczenie ma sąsiedztwo obszaru gminy z terenem chronionym oraz sposób zagospodarowania terenów przyległych do obszaru chronionego. Dla ustanowionych obszarów, w tym OCHK „Lasy Stobrawsko-Turawskie”, zgodnie z ww. Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego, ustalono następujące działania oraz zakazy:

1. **w zakresie czynnej ochrony ekosystemów leśnych:**

- preferowanie działań zmierzających do zachowania i utrzymywania we właściwym stanie ochrony istniejących śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw na piaskowych poprzez m.in. ekstensywne użytkowanie i niedopuszczanie do zarastania drzewami i krzewami otwartych przestrzeni.

2. **w zakresie czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych:**

- przeciwdziałanie sukcesji łąk, pastwisk i torfowisk poprzez m.in. ekstensywne użytkowanie (np. koszenie, wypas) lub mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów,
- ograniczanie zmiany użytkowania łąk i pastwisk na grunty orne bądź inne uprawy rolne,
- preferowanie ochrony roślin metodami biologicznymi,
- kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez ochronę oraz formowanie nowych założeń zieleni wiejskiej (zadrzewienia, zakrzaczenia, remizy śródpolne, parki wiejskie),
- zachowanie śródpolnych torfowisk, zabagnień, podmokłości oraz oczek wodnych,
- zachowanie zbiorowisk wydmowych, muraw na piaskowych i psiar,
- zachowanie zbiorowisk muraw kserotermicznych,
- realizowanie melioracji odwadniających, w tym regulowanie odpływu wody z sieci rowów, tylko w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, jednak z bezwzględnym zachowaniem reżimów wilgotnościowych terenów podmokłych, w tym torfowisk, obszarów wodno - błotnych i obszarów źródłiskowych cieków,
- eksploataowanie surowców mineralnych w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania na przyrodę,
- prowadzenie rekultywacji uwzględniającej potrzeby ochrony walorów przyrody ożywionej, nieożywionej oraz krajobrazu,
- przeciwdziałanie przerywaniu ciągłości korytarzy ekologicznych,
- preferowanie regionalnych stylów architektonicznych w zabudowie oraz zabudowy zachowującej historyczne kierunki przestrzennego rozwoju miejscowości,
- preferowanie zabudowy w zwartych układach ruralistycznych;

3. **w zakresie czynnej ochrony ekosystemów wodnych:**

- zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych wraz z pasem roślinności okalającej,
- zachowanie pasów roślinności wzdłuż rowów melioracyjnych i cieków z dopuszczeniem prac związanych z ich utrzymaniem i konserwacją,

- preferowanie wokół zbiorników wodnych roślinności niskiej i wysokiej ograniczającej spływy powierzchniowe,
- utrzymanie i odtwarzanie meandrów na wybranych odcinkach cieków,
- zwiększanie małej retencji poprzez zachowanie lub odtwarzanie siedlisk hydrogeniczych, w tym źródlisk oraz starorzeczy i lokalnych obniżeń terenu.

W celu zachowania walorów obszaru, określono następujące zakazy:

1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
2. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodno-prawnym, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystywanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
6. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

W obszarze gminy Wilków nie ma ustanowionych innych form ochrony przyrody, w oparciu o ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Dla ww. zakazów uchwała przewiduje odstępstwa (par. 3, ust. 2-4).

4.4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO

Aktualizacja Programu ochrony środowiska dla powiatu namysłowskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022 określa następujące **główne cele ekologiczne powiatu**:

- środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

Tab. 2. Cele ochrony środowiska powiatu i sposób ich uwzględnienie w dokumencie Studium

Wybrane cele Polityki ekologicznej powiatu istotne dla obszaru opracowania	Sposób uwzględnienia w projekcie Studium
KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH	
Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym	
Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, biorących pod uwagę długofalowe potrzeby zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniających treść opracowań ekofizjograficznych i programów ochrony środowiska o zasięgu regionalnym i lokalnym	- dla obszaru gminy, w ramach prac planistycznych, związanych z dokumentem Studium, zostało sporządzone opracowanie ekofizjograficzne podstawowe, stanowiące wytyczne dla kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projekt Studium zawiera analizę dotychczasowego przeznaczenia terenów, w tym obowiązujących planów miejscowych oraz wskazuje tereny wymagające sporządzenia planów miejscowych

OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	
Ochrona przyrody i krajobrazu	- uwzględniono istniejące i projektowane formy ochrony przyrody, wskazano tereny wymagające objęcia formą ochrony przyrody (Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe, obejmujące enklawy zieleni wśród pól uprawnych), uwzględniono korytarze ekologiczne poziomu regionalnego (dolina Widawy) oraz wyznaczono korytarze lokalne (tzw. wewnątrz-krajobrazowe),
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	- określono zasady dotyczące ochrony bioróżnorodności, objęto ochroną tereny leśne, wskazano tereny do dolesień, uwzględniono powiązania z terenami leśnymi, występującymi poza granicą gminy, w jej bezpośrednim sąsiedztwie
Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi	- uwzględniono zasoby dyspozycyjne wód podziemnych, studnie o udokumentowanych zasobach wód podziemnych, ujęcia wód podziemnych wraz ze strefami ochronnymi
Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią	- uwzględniono tereny zagrożenia powodziowego i określono dla nich zasady zagospodarowania, w tym zakaz zabudowy
Ochrona powierzchni ziemi	- uwzględniono zagrożenie gleb erozją wietrzną, określono kierunki minimalizacji zagrożeń poprzez przywracanie zadrzewień wzdłuż dróg oraz ochronę istniejących zadrzewień, w tym śródpolnych, uwzględniono ochronę gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	
Jakość powietrza	- uwzględniono – ustalenia Studium zawierają zapisy dotyczące ograniczenia niskiej emisji, kierunki nie stwarzają możliwości realizacji obiektów, stanowiących poważne źródło zanieczyszczenia powietrza
Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	- uwzględniono – ustalenia Studium zawierają zapisy w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, a także zapisy dotyczące jakości dostarczanej wody do spożycia
Stworzenie systemu gospodarką odpadami, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju I Polityką Ekologiczną Państwa	- uwzględniono – ustalenia Studium zawierają zapisy w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami, w tym zasad selektywnej zbiórki odpadów oraz materiałów zawierających azbest
Dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia, tam gdzie jest ono największe	- uwzględniono – ustalenia Studium zawierają zapisy wskazujące główne źródła hałasu oraz sposoby ograniczenia negatywnego wpływu hałasu na tereny zamieszkania – m.in. wprowadzenie zieleni o funkcji izolacyjnej wzdłuż drogi wojewódzkiej, ograniczenie rozwoju zabudowy w miejscach narażonych na hałas komunikacyjny
Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	- uwzględniono – Studium wskazuje przebieg istniejących i planowanych linii elektroenergetycznych wraz z określeniem dla nich stref ochronnych i zakazem zabudowy w tych strefach, wskazuje ponadto ewentualne inne źródła pól elektromagnetycznych wraz ze stopniem zagrożenia
Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	- uwzględniono – kierunki zagospodarowania dotyczą istniejących farm wiatrowych, ponadto w Studium określono lokalizację biogazowni rolniczej

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowując analizę zawartą w powyższej tabeli można stwierdzić, że projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Wilków posiada powiązania z celami ochrony środowiska powiatu namysłowskiego. Cele te zostały uwzględnione w analizowanym dokumencie i nie wymagają doprecyzowania. Analizowany dokument zachowuje zgodność z Programem ochrony środowiska powiatu namysłowskiego.

5. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI STUDIUM

5.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Regionalnie gmina Wilków należy do Ziemi Namysłowskiej. Stanowi jedną z czterech gmin wiejskich powiatu namysłowskiego, położonego w północno-zachodniej części województwa opolskiego. Jedyną miejsko-wiejską gminą powiatu jest Namysłów, w którym zlokalizowana jest siedziba powiatu. Miasto Namysłów jest położone na południowy wschód od Wilkowa.

Północno-zachodnia granica gminy Wilków pokrywa się z granicą powiatu oraz województwa. Gmina graniczy z gminami województwa dolnośląskiego: od północy z gminą Dziadowa Kłoda oraz od zachodu z gminą Bierutów. Po wschodniej i południowej stronie gminy położona jest gmina Namysłów (powiat namysłowski) z siedzibą powiatu. Granice administracyjne mają charakter geodezyjny, wytyczone zostały po granicach działek ewidencyjnych lub drogami rolniczymi. Jedynie odcinek północno-wschodniej granicy częściowo pokrywa się z biegiem rzeki Widawy.

Gmina Wilków posiada połączenia drogowe z ośrodkami powiatowymi województwa opolskiego tj. Namysłowem (powiat namysłowski) i Kluczborkiem (powiat kluczborski) a także ze stolicą województwa opolskiego - Opolem przez Namysłów, Pokój i Kup oraz ze stolicą województwa dolnośląskiego - Wrocławiem przez Bierutów i Oleśnicę. Dostępność komunikacyjną regionu zapewnia przebieg dróg wojewódzkich i krajowych. Droga wojewódzka nr 451 posiada bezpośrednie połączenie z drogami krajowymi. Po południowo-wschodniej stronie gminy przebiega ciąg komunikacyjny rangi krajowej oparty o drogę krajową nr 39 o przebiegu: Łagiewniki - Strzelin - Biedzychów - Owczary - Brzeg - Namysłów - Kępno oraz drogę krajową nr 42 relacji: Namysłów - Kluczbork - Praszka - Rudniki - Działoszyn - Pajęczno - Nowa Brzeźnica - Radomsko - Przedbórz - Ruda Maleniecka - Końskie - Skarżysko Kamienna - Rudnik.

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną J. Kondrackiego gmina Wilków jest położona w obrębie mezoregionu Równina Oleśnicka, w jego centralnej części. Równina Oleśnicka (318.56) jest najmniejszą jednostką fizycznogeograficzną, położoną w prawej części dorzecza Odry, w zlewni Stobrawy i Widawy, przylegającą od południa do Wału Trzebnickiego. Wchodzi w skład makroregionu niziny Śląskiej, stanowiącej część podprowincji Niziny Środkowoeuropejskiej (318) prowincji Niziny Środkowoeuropejskiej (31). Cecha odróżniającą ten mezoregion od terenów sąsiednich jest występowanie dużych obszarów glin zwałowych z okresu zlodowacenia Odry pokrytych peryglacialnymi glinami pylastymi, na których rozwinęły się gleby o wysokich klasach bonitacyjnych. Na północy ten mezoregion sąsiaduje ze Wzgórzami Trzebnickimi, Twardogórskimi oraz Ostrzeszowskimi, które są morenami czołowymi zlodowacenia Warty. W związku z tym w północnej części omawianego mezoregionu występują sandry zbudowane z piasków wodnolodowcowych naniesionych podczas deglacjacji lądolodu tego zlodowacenia.

5.2. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA – CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA I POZIOM ICH WYKORZYSTANIA W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM OBSZARU

5.2.1. BUDOWA GEOLOGICZNA

Gmina Wilków jest położona we wschodniej części monokliny przedsudeckiej. Jednostkę budują skały permu, triasu, jury i kredy, nachylone w kierunku północno-wschodnim. Taki układ warstw został spowodowany wypiętrzaniem Sudetów podczas ruchów kimeryjskich i laramijskich

orogenezy alpejskiej. W wyniku występowania w paleogenie gorącego klimatu i związanej z nim intensywnej erozji i denudacji, wierzchnie warstwy osadów uległy zniszczeniu. W związku z tym na omawianym terenie najmłodszymi osadami ery mezozoicznej są mułowce, iłowce i ropy kajpru w środkowym i górnym triasie. Zalegają one na głębokości od 55 do 90 m p.p.t. Najpłycej występują one w dolinie rzeki Widawy, a najgłębiej w rejonie wzgórz wodnolodowcowych w centralnej i północnej części gminy.

Bezpośrednio na utworach kajpru zalegają ropy, mułki i piaski miocenu górnego, które gromadziły się w zbiorniku wodnym, jaki ukształtował się w tym okresie na przedpolu Sudetów. Na skutek wynoszenia tego obszaru podczas pliocenu następowała erozja, czego skutkiem są nierówności w spągu warstwy mioceńskiej. Miąższość tej warstwy waha się w granicach od 15 do 35 m.

Okres plejstocenu to czas trzykrotnego nasunięcia lądolodu na ten obszar. Gliny zwałowe zlodowacenia Nidy (zlodowacenia południowopolskie) występują jedynie wyspowo. Największe miąższości (ok. 20 m) zanotowano w północnej części obszaru. Podczas interglacjału małopolskiego oraz zlodowacenia Sanu zostały wypełnione zagłębienia powstałe jeszcze podczas miocenu. Zostały tam naniesione piaski i żwiry rzeczne (podczas interglacjału małopolskiego) oraz ropy i mułki zastoi-skowe (we wczesnej fazie zlodowacenia Sanu). Ich łączna miąższość dochodzi miejscami nawet do 25 m. Z okresu zlodowacenia Sanu pochodzi również ciągła i o dużej miąższości warstwa gliny zwałowej o grubości od 5 do 25 m. Grubość tej warstwy jest na większości obszaru bardzo mało zróżnicowana przestrzennie i wynosi zwykle ok. 20 m. Miejscami może ona dochodzić do 25 m.

Ostatnie nasunięcia lądolodu na ten obszar miało miejsce podczas zlodowacenia Odry. Pochodzą z tego okresu gliny zwałowe o miąższości zwykle ok. 5-10 m występujące na większości omawianego obszaru. W tym czasie zostały również naniesione piaski wodnolodowcowe tworzące obecne równiny wodnolodowcowe. Mają one jednak niewielkie miąższości dochodzące do kilku metrów. Z tego okresu pochodzą również formy akumulacji szczelinowej (ozy i kemy). Grubość osadów je tworzących wynosi zwykle do ok. 10 m.

W okresie zlodowacenia Warty, podczas którego lądolód nie dotarł do omawianego obszaru, miała miejsce przed wszystkim akumulacja osadów spływających z topniejącego lodowca pod postacią rozległego sandru w południowej części terenu. Z okresu zlodowacenia Wisły pochodzą piaski, żwiry i mułki, które tworzą obecną terasę nadzalewową rzeki Widawy.

Holocen, to przede wszystkim okres intensywnej erozji i akumulacji osadów rzecznych rzeki Widawy i jej dopływów. W dolinie rzeki Widawy mogą one mieć miąższość do 3,0 m.

Jedynymi surowcami naturalnymi, mogącymi mieć znaczenie ekonomiczne na terenie gminy Wilków są występujące powierzchniowo kruszywa naturalne, związane z utworami czwartorzędu oraz torfy. W obszarze gminy występują:

- piaski i żwiry ozów, które występują w pobliżu miejscowości Wilkówki, jak również w okolicach Jakubowic;
- piaski kemowe w okolicach Jakubowic i Pągowa;
- torfy w części północno-wschodniej gminy, leżące wzdłuż doliny Widawy.

Obecnie na terenie gminy nie udokumentowano złóż surowców naturalnych. Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) wskazał jeden obszar perspektywiczny występowania kopalin pospolitych (piasków), zlokalizowane w Wilkówku (Barski Dwór). Lokalizacja została naniesiona na mapę geologiczno-gospodarczą Polski. Obszar nie jest predysponowany do wydobycia ze względu na istniejące zagospodarowanie. W większości jest on zadrzewiony, stanowi enklawę zieleni w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej, a po części jest zabudowany budynkami Barskiego Dworu.

5.2.2. GLEBY

Struktura pokrywy glebowej

Skały macierzyste na obszarze gminy charakteryzują się niedużym zróżnicowaniem. Są to przede wszystkim utwory zlodowacenia Odry lub Warty, które uległy przekształceniu w późniejszych okresach, oraz utwory rzeczne i wydmore z okresu peryglacialnego i holocenu.

Typy i bonitacja gleb

Na obszarze gminy występują następujące typy gleb: płowe, brunatne, brunatne wylugowane, rdzawe, mułowe, mady oraz murszowate. Gleby płowe zdecydowanie przeważają na terenie całej gminy. Wykształciły się one głównie na żyznych terenach wysoczyzny morenowej glin i pyłów. Dlatego są bogate w składniki odżywcze dla roślin. Ze względu na umiarkowaną zawartość próchnicy gleby te posiadają zwykle odczyn lekko kwaśny. Gleby płowe przynależą do najwyższych klas bonitacyjnych spotykanych na omawianym obszarze, najczęściej jednak do klas IIIa i IIIb. Gleby klasy II występują w Wilkowie, Krzykowie i Jakubowicach.

Gleby brunatne oraz brunatne wylugowane są słabiej reprezentowane w omawianym rejonie. Dominacja glin w podłożu oraz grądowych lasów liściastych jako roślinności potencjalnej stworzyła korzystne warunki do wytworzenia się płatów tych gleb w zachodniej części gminy. Charakteryzują się one dużą żyznością i zwykle przynależą do klas IIIa, IIIb, IVa i IVb. Gleby brunatne wylugowane charakteryzują się mniejszą żyznością. Wytworzyły się ze skał lżejszych i występują głównie w zachodniej i północnej części gminy w rejonach występowania form wodnolodowcowej akumulacji szczelinowej a także na terenie ozu w pobliżu Wilkówka i są zaliczone zwykle do klas IVa, IVb oraz V.

Gleby rdzawe tworzą się na terenach, na których skałą macierzystą są piaski. Korzystne warunki do ich wykształcenia się na terenie gminy występują na południe od rzeki Widawy, zwłaszcza na terenie ozu utworzonego z wód spływających z lodowca warciańskiego. Są one ubogie w składniki odżywcze oraz ze względu na małą zawartość węglanów charakteryzują się dużą kwasowością. Przynależą one do klas IVa, IVb, V i VI. Są to zatem jedne z najsłabszych gleb na omawianym rejonie. Nieco lepsze właściwości mają gleby rdzawe, które pokrywają obszar równiny wodnolodowcowej z okresu zlodowacenia Odry na wschód od miejscowości Wilków. Są one zaliczone do klas IIIb, IVa, IVb oraz V.

Na osadach aluwialnych w dolinie Widawy wytworzyły się mady, charakteryzujące się raczej wysoką zawartością substancji odżywczych ale również wysoką wilgotnością, dzięki czemu rozwija się na nich głównie roślinność trawiasta. Nie nadają się dlatego do upraw, a mogą być wykorzystywane jako pastwiska. W dolinach rzek występują również gleby mułowe, wytworzone głównie na piaskach gliniastych lekkich.

W zagłębieniach w wysoczyźnie morenowej, w których po ustąpieniu lodowca odrzańskiego występował utrudniony odpływ i następowało odkładanie materii organicznej, a następnie, na skutek degradacji tego materiału w późniejszym okresie wytworzyły gleby murszowate (wg starszej klasyfikacji czarne ziemie zdegradowane). Są to gleby klas od IIIa do V.

Zanieczyszczenia gruntu metalami ciężkimi

Większość obszaru gminy charakteryzuje się występowaniem gleb o dużej odporności na degradację, co jest wynikiem dominacji gleb ciężkich, głównie gliniastych, które stanowią prawie 60% wszystkich gleb tego obszaru. Gleby ciężkie posiadają większy kompleks sorpcyjny i tym samym silniej wiążą substancje szkodliwe dla roślin. Występowanie gleb podatnych na degradację pokrywa

się z występowaniem gleb lekkich zlokalizowanych na terenie równin wodnolodowcowych w pasie na zachód i na wschód od Wilkowa, a także na terenie na południe od Widawy. Niewiele jest również czynników, które mogłyby powodować zanieczyszczenie gleb. Ze względu na słabo rozwinięty przemysł należą do nich przede wszystkim: występowanie drogi (zwłaszcza drogi wojewódzkiej nr 451 prowadzącej z Oleśnicy do Namysłowa) oraz nadużywanie lub niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin.

W gminie Wilków nie odnotowano jednak ponadnormatywnego zagrożenia gleb metalami ciężkimi. Aktualne zużycie mineralnych nawozów na Opolszczyźnie jest znacząco wyższe niż na terenie kraju jednak intensywność ta jest wyższa w południowej i środkowej części województwa niż w północnej.

Erozja gleb

Ze względu na niewielki udział zadrzewień oraz wielkoobszarowy charakter gruntów na terenie gminy największym zagrożeniem geologicznym tego obszaru jest erozja wietrzna. Obszarem najbardziej zagrożonymi przez ten proces są rejon występowania gleb pyłowych, zwłaszcza centralna i północna część omawianego obszaru.

Ogólna powierzchnia gleb zagrożonych erozją wietrzną o różnym nasileniu w województwie opolskim wynosi ok. 28,6% powierzchni ogólnej i jest nieznacznie wyższa od średniej krajowej. Obszar terenów piaszczysto-pylastych, podatnych na erozję wietrzną, rozciąga się na terenach powiatów: opolskiego oraz kluczborskiego i namysłowskiego.

5.2.3. UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Powierzchnia terenu gminy jest generalnie nachylona z północy na południe. Na ten ogólny rys nakłada się występowanie wypukłych form o pochodzeniu wodnolodowcowym (ozów i kemów), występujących w centralnej i północnej części terenu, oraz obniżen dolinnych rzek, zwłaszcza rzeki Widawy. Najniższa wysokość wynosi 141 m n.p.m. w miejscu, w którym rzeka Widawa przecina zachodnią granicę gminy. Najwyższa wysokość wynosi 197,58 m n.p.m. i występuje na terenie wzgórza wodnolodowcowego na północny-zachód od miejscowości Pszeniczna.

Spadki terenu są niewielkie. Na obszarze wysoczyzny morenowej nie przekraczają 5% a na terenie równin wodnolodowcowych wynoszą do 3%. Najwyższe spadki są związane z obrzeżami wypukłych form wodnolodowcowych oraz zboczami dolin rzecznych. Mogą one dochodzić w tych rejonach do 15%. Na terenie den dolin rzecznych wynoszą do 2%.

Największą część obszaru gminy Wilków zajmują gliny zwałowe naniesione podczas zlodowacenia Odry z miejscowymi przewarstwieniami piasków i żwirów wodnolodowcowych. Równiny wodnolodowcowe występują jedynie w południowej części terenu na południe od Wojciechowa oraz północnym skrawku terenu, na północ od Idzikowic. Pod wpływem działalności wód lodowcowych tego zlodowacenia wytworzyły się również pagórkowate formy akumulacji szczelinowej. Wody płynące z dość dużą siłą naniósł materiał piaszczysty i żwirowy tworzący we wschodniej części obszaru rozległe zgrupowanie ozów. Podczas zanikania lądolodu spokojna sedymentacja w szczelinach lodowca spowodowała odłożenie drobniejszego materiału piaszczystego oraz mułkowego tworzącego kemę (nieдалеко miejscowości Pągów). W północno-zachodniej części obszaru gminy został też odłożony materiał piaszczysty i żwirowy, zaklasyfikowany do form akumulacji szczelinowej.

Zlodowacenie Odry było ostatnim zlodowaceniem, podczas którego lądolód wkroczył na ten obszar. Podczas późniejszych nasunięć lądolodu na teren Polski wytworzyły się na omawianym terenie warunki peryglacjalne, które wywołały intensywną denudację wytworzonych form

lodowcowych i wodnolodowcowych. Dlatego obecnie większą część obszaru gminy zajmują zdenudowane wysoczyzny morenowe oraz równiny akumulacji wodnolodowcowej.

Podczas zlodowacenia Warty wody spływające sprzed czoła lądolodu naniósł na niewielkich obszarach piaski i żwiry sandrowe na południe od wsi Młokicie. Warunki peryglacjalne podczas zlodowacenia Wisły wytworzyły korzystne warunki do procesów eolicznych. Toteż w pobliżu wymienionego sandru występuje pole piasków eolicznych.

W dolinach rzecznych występuje inny charakter osadów powierzchniowych. Terasę nadzalewową rzeki Widawy tworzą piaski, żwiry i mułki, naniesione podczas zlodowacenia Wisły. W holocenie zostały one rozcięte przez erozję. Obecnie dolinę wyścietają piaski i żwiry, w obniżeniach w dnie dolin występują torfy i namuły związane głównie ze starorzeczami oraz torfowiskami niskimi. Obszar wysoczyzny morenowej jest rozcięty przez dopływy rzeki Widawy. W okresach intensywnej denudacji i procesów spłukiwania podczas zlodowacenia Wisły zostały tutaj odłożone piaski, mułki i gliny deluwialne z niszczenia form lodowcowych. Z okresu holocenijskiego pochodzą piaski i żwiry rzeczne wyścietające dno doliny, tak samo jak w wypadku rzeki Widawy.

Reasumując na ukształtowanie się obecnej rzeźby terenu największy wpływ miało zlodowacenie Odry. Ukształtował się wtedy główny rys ukształtowania powierzchni. Warunki podczas późniejszych zlodowaceń oraz w holocenie częściowo przemodelowały rzeźbę terenu poprzez wygładzenie form (ukształtowanie się rzeźby staroglacjalnej) oraz wykształciły obecną sieć rzeczna.

Geomorfologia obszaru nie jest bardzo zróżnicowanych pod względem wysokościowym. Najwyżej położone obszary gminy znajdują się w części północnej pomiędzy Pszeniczną i Bukowiem, gdzie wysokości bezwzględne sięgają 197 m n.p.m. Większa część wysoczyzny jest zlokalizowana na wysokości 170-180 m n.p.m. Najniżej położone obszary zlokalizowane są w dolinie Widawy obok Młokicia (ok. 140 m n.p.m.).

5.2.4. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Sieć rzeczna, rowy i kanały

Cały obszar gminy położony jest w dorzeczu Odry, w zlewni rzeki Widawy i jej dopływów, tj. cieków III i IV rzędu. Obszar gminy Wilków w całości znajduje się w zlewni rzeki Widawy. Bierze ona swój początek we Wzgórzach Twardogórskich we wsi Drołtowice w gminie Syców. Początkowo płynie ona w kierunku południowym z lekkim odchyleniem na wschód. Część tego odcinka rzeki stanowi północno-wschodnią granicę gminy. W pobliżu Namysłowa, poza terenem gminy Wilków, zmienia ona kierunek na zachodni z lekkim odchyleniem na północ. Rzeka uchodzi do Odry w okolicach Wrocławia. Do Widawy na terenie gminy uchodzą liczne cieki, z których najważniejszymi są: Jaskółka, przepływająca przez wieś Wilków, ciek bez nazwy, biorący swój początek w Bukowie i przepływający na zachód od Wojciechowa oraz Bierutowska Woda. Rzeki te wyraźnie tną obszar wysoczyzny na pasy o kierunku południkowym. Sieć hydrograficzną gminy uzupełniają: Osuch płynący w kierunku południowo-wschodnim, wpływający do Widawy na południowy wschód od Idzikowic oraz Kraszowska Struga, lewobrzeżny dopływ Widawy, odwadniający najbardziej południową część gminy.

Zagrożenie powodziowe o charakterze podtopień po nagłych wiosennych i letnich wezbraniach występuje na terenie doliny Widawy, we wsiach Młokicie, Pielgrzymowice, Dębnik i Lubska. Regulacyjną rolę dla przepływów na rzece pełni zbiornik w Michalicach (poza terenem gminy) oraz retencja na stawach hodowlanych.

Postępujący przez lata rozwój rolnictwa przyczynił się do przekształceń powierzchni terenu a w szczególności zmian stosunków wodnych. Część cieków została uregulowana i włączona w system melioracji wodnych. Przyczyniło się to do osuszenia części terenu gminy na potrzeby rolnictwa oraz likwidacji użytków zielonych wzdłuż cieków i rowów. Skutki tych działań są głównie środowiskowe – wpływają na zmniejszenie się ilości cennych ekosystemów oraz szybszy odpływ wody i zmniejszenie zdolności retencyjnych środowiska.

Ze względów funkcjonalnych, dla potrzeb planistycznych, obszar zlewni Widawy podzielono na jednostki SJCWP (scalone jednolite części wód powierzchniowych) Teren gminy Wilków zawiera się w dwóch z nich. Są to SO0305 – „Widawa od źródła do zbiornika Michalice” (w północnej części gminy) oraz SO0306 – „Widawa od zbiornika Michalice włącznie do Oleśnicy” (w centralnej i południowej części gminy). Scalone Jednolite Części Wód (SJCW) powstały z połączenia 7 JCZWp: Widawa od źródeł do zbiornika Michalice, Widawa od zbiornika Michalice włącznie do Oleśnicy, Osuch, Jaskółka, Dopływ z Wojciechowa, Bierutowska Woda, Kraszowska Struga i Smolna.

Gminę Wilków charakteryzuje gęsta sieć rowów melioracyjnych o funkcji odwadniającej tereny rolnicze. W gminie obszar zmeliorowany urządzeniami szczegółowymi i podstawowymi wynosi ogółem 6723 ha gruntów ornych i 1018 łąk (Ewidencja urządzeń melioracyjnych w gminie Wilków, stan na 1994r.). Wielkość urządzeń melioracyjnych nie zwiększyła się. Ze względu na wiek urządzeń i brak regularnej konserwacji ich stan jest zły.

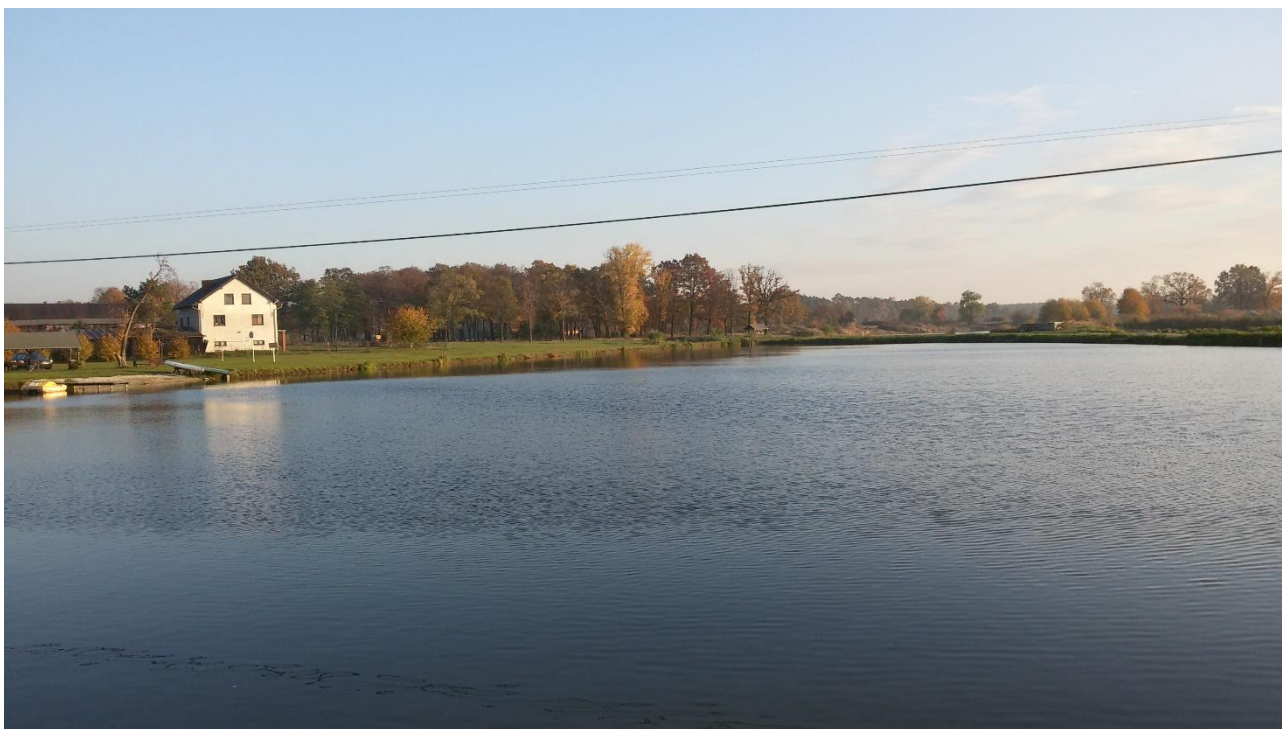

Fot. 3. Rzeka Widawa koło Młokicia

Źródło: fotografia własna.

Zbiorniki wodne

Na terenie gminy występują liczne wody stojące w formie naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych. Obszar pozbawiony jest jezior, obszarowe obiekty hydrograficzne reprezentowane są głównie przez liczne stawy hodowlane, sadzawki i oczka wodne. Sieć hydrograficzną uzupełniają liczne zbiorniki w Bukowiu i Wilkowie, dość liczne sadzawki, stałe i okresowe oczka wodne w innych miejscowościach, a także torfowiska w dolinie Widawy oraz obszary okresowo podmokłe.

Fot. 4. Zespół stawów hodowlanych koło Dębника

Źródło: fotografia własna.

Jakość wód powierzchniowych

O jakości wód rzeki Widawy na odcinku przepływającym przez gminę mogą świadczyć badania przeprowadzone na 49,5 km rzeki poniżej Bierutowa, już poza terenem gminy, przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu w 2011r. Analizowano zarówno elementy fizyko-chemiczne wód (jak temperaturę, warunki tlenowe, zasolenie, pH, warunki biogenne), jak i elementy biologiczne (m.in. fitobentos). Z przeprowadzonych badań wynika, że wody na analizowanym odcinku mieszczą się w II klasie czystości (dobrej) zarówno w klasyfikacji elementów biologicznych, fizyko-chemicznych, jak i wynikającego z nich stanu i potencjału ekologicznego.

Zasoby wód podziemnych

Zgodnie z regionalizacją zwykłych wód podziemnych B. Paczyńskiego (PIG) gmina jest położona w makroregionie południowym, regionie wrocławskim XV, subregionie kluczborskim XV2. Subregion charakteryzuje się podłożem nieprzepuszczalnym, zbudowanym z iłowców górnego triasu (kajpru) oraz iłów trzeciorzędowych. Główne piętro wodonośne wykształcone jest w utworach czwartorzędowych. Bazą drenażu wód podziemnych jest dolina Odry. Drenaż Widawy zaznacza się bardzo słabo.

Na niemal całym terenie gminy Wilków brak jest użytkowego poziomu wodonośnego (piętro wodonośne nie spełnia kryteriów użyteczności). Jest to spowodowane brakiem odpowiednich osadów, w których mogłyby się gromadzić wody podziemne. Na znacznej części obszaru na ciągłej, nieprzepuszczalnej warstwie glin zwałowych zlodowacenia Sanu zalegają bezpośrednio gliny piaszków wodnolodowcowych lub zlodowacenia Odry. Wyjątkiem są obszary wzdłuż równoleżnikowego odcinka Widawy oraz na południe od tej rzeki, a także w części północno-wschodniej obszaru w pobliżu Jakubowic oraz w okolicach Pszenicznej. We wszystkich tych rejonach piętro użytkowe tworzą wody zgromadzone w osadach czwartorzędowych.

Pietro trzeciorzędowe występuje lokalnie w rejonie Młokicia i Dębника. Jest ono wykształcone w formie cienkich przewarstwień piaszczystych, występujących w kompleksie ilastym. Zawodnione wkładki piaszczyste posiadają ograniczony zasięg i występują na różnych głębokościach. Ze względu na niekorzystne warunki hydrogeologiczne, dużą zmienność i niewielkie rozprzestrzenienie, trzeciorzędowe poziomy wodonośne nie mogą zostać zakwalifikowane do poziomów użytkowych.

W okolicach Jakubowic oraz na północ od Pszenicznej piętro czwartorzędowe tworzą wody znajdujące się w rzecznych i wodnolodowcowych utworach piaszczysto-żwirowych, o miąższości kilku metrów, zalegających na glinach zwałowych.

Na całym obszarze gminy występuje również podtrzeciorzędowe piętro wodonośne. Nie ma ono jednak znaczenia użytkowego. Zalega w szczelinach krasowych w wapieniach i dolomitach wapienia muszlowego. Wody te są silnie zmineralizowane.

Stopień udokumentowania zasobów wód podziemnych

Gmina Wilków znajduje się w części w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – GZWP Nr 320 Pradolina rzeki Odra (S Wrocław), udokumentowanego na podstawie „Dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z ustanowieniem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 320 Pradolina rzeki Odra (S Wrocław) [Krawczyk i zespół, 2015]. Granica zbiornika przebiega przez południowy kraniec gminy. W bliskim sąsiedztwie gminy jest zlokalizowany GZWP Nr 322 – Zbiornik Oleśnica, udokumentowany ok 1,5 km na północny zachód od granic gminy.

Kierunki zagospodarowania stanowią ustalenia pozytywne dla ochrony zasobów wód podziemnych – przyjęty kierunek stanowią tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, lasów i zalesień.

Jakość wód podziemnych

Według Ramowej Dyrektywy Wodnej obszarami odniesienia w zarządzaniu zasobami wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd) rozumiane, jako określona objętość wód podziemnych występujących w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. W nawiązaniu do tego podziału gmina Wilków jest zlokalizowana w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 96 o kodzie PLGW600096. Jednostka charakteryzuje się dobrym stanem chemicznym i dobrym stanem ilościowym. JCWPd jest oceniana jako niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry stan ilościowy i chemiczny.

Ze względu na ukształtowanie terenu jednostki spływ wód powierzchniowych odbywa się w kierunku Odry. Główną bazą drenażu dla poziomów przypowierzchniowych oraz użytkowych poziomów wodonośnych jest również dolina rzeki Odry ciągnąca się wzdłuż południowo-zachodniej granicy jednostki. Lokalnymi bazami drenażu są dwa główne prawobrzeżne dopływy Odry: Widawa i Oleśnica (wraz z jej największym dopływem Dobrą). Zasilanie wód podziemnych piętra czwartorzędowego odbywa się poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych w głąb niezolowanych lub słabo izolowanych utworów piaszczysto-żwirowych. Zasilanie wielowarstwowego systemu wodonośnego następuje drogą przesączania poprzez nadległe poziomy oraz przez okna hydrogeologiczne. Więzy hydrologiczna pomiędzy poszczególnymi poziomami jest generalnie ograniczona, ponieważ tworzą one często izolowane warstwy i soczewy. Zasilanie starszych pięter odbywa się w obrębie stref zaangażowanych tektonicznie oraz poprzez infiltrację wód z poziomów wyżej położonych.

Źródła / wypływy wód podziemnych

Na terenie gminy występują naturalne wypływy wód podziemnych w postaci źródeł o niskiej wydajności, dające początek drobnym ciekom odwadniającym teren gminy. Źródła nie zostały obudowane i zachowały charakter naturalny. Swój początek na terenie gminy mają następujące cieki: dopływ spod Pszenicznej, Dopływ z Chrzastowa, Dopływ spod Pągowa, Dopływ spod Bukowia, Bierutowska Woda, Dopływ z Wojciechowa, Jaskółka, Sitnik. Źródła koncentrują się w północno-środkowej części gminy, w obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Fot. 5. Wysięk wody na łąkach w Pszenicznej (ciek Osuch)

Źródło: fotografia własna.

5.2.5. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE I KLIMAT

Klimat

Obszar gminy położony jest w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego. W podziale klimatycznym Polski wg Wosia (1993) obszar gminy należy do Regionu Południowo-Wielkopolskiego. Region ten wyróżnia się dużą liczbą dni umiarkowanie ciepłych jednocześnie pochmurnych i bez opadu (48 dni) oraz ciepłych, pochmurnych i bez opadu (38 dni). Przy takich typach pogody promieniowanie długofalowe Ziemi jest w większym stopniu zatrzymywane przez chmury, niż na terenach otaczających ten rejon klimatyczny. W związku z tym temperatury na tym terenie są wysokie, a amplitudy temperatur – niskie.

Przebieg temperatury jest typowy dla obszaru nizinnego. Najniższe temperatury występują w styczniu. Średnia tego miesiąca wynosi $-1,5^{\circ}\text{C}$. Najwyższe temperatury są notowane w lipcu ze średnią 18°C . Średnia roczna temperatura wynosi $8,5^{\circ}\text{C}$. Dominującymi kierunkami wiatrów w gminie są kierunek południowy i zachodni. Średnia roczna prędkość wiatru na wysokości 10 m nad powierzchnią gruntu wynosi 2,5-3 m/s. Głównym kanałem przemieszczania się mas powietrza i przewietrzania w gminie jest dolina Widawy. Rejon ten charakteryzuje się krótką zimą i długim latem. Czas bezzimnia ($>0,0^{\circ}\text{C}$) trwa ponad 294 dni, okres gospodarczy z temperaturą $>2,5^{\circ}\text{C}$ – od 250 do 260 dni, okres wegetacyjny ($>5,0^{\circ}\text{C}$) ok 230 dni, lato ($>5,0^{\circ}\text{C}$) zaczyna się na przełomie maja

i czerwca. Suma opadów wynosi ok. 600 mm i jest na ogół wyższa niż na terenach nizinnych. Takie warunki klimatyczne są korzystne dla rozwoju roślin, co stwarza dobre warunki do rozwoju rolnictwa. Obszar gminy charakteryzuje się również korzystnym bioklimatem. W podziale województwa opolskiego na regiony bioklimatyczne obszar gminy zaliczono do Dzielnicy północnej z liczbą dni z „komfortem” dla wypoczywających wynoszącą ok. 140 dni w roku.

Mikroklimat

Na ukształtowanie się warunków mikroklimatycznych największy wpływ mają: ukształtowanie powierzchni, ekspozycja stoków, pokrycie terenu oraz występowanie wód. Omawiany obszar charakteryzuje się raczej niewielkimi spadkami. Wyjątkiem jest ciąg pagórków wodnolodowcowych, głównie ozów, w północno-wschodniej części obszaru. Mają one przebieg z północnego-zachodu na południowy wschód. Taki kierunek osi tych form powoduje, że ich północno-wschodnie stoki są nagrzewane głównie w okresie porannym, kiedy grunt jest wychłodzony. Ekspozycja południowo-zachodnich zboczy tych pagórków na promienie słoneczne w godzinach południowych i popołudniowych powoduje ich silne nagrzanie, w związku z czym średnia temperatura dobową tych zboczy jest znacznie wyższa, niż stoków północno-wschodnich. Różnice temperatur pomiędzy zboczami mogą być silniejsze na tych ozach, na których rosną lasy, a więc na pagórkach na północ od miejscowości Kolonia Wojciechów.

Obszary wysoczyzn lodowcowych i wodnolodowcowych charakteryzują się, jak wspomniano, niewielkimi spadkami terenu. Dlatego nie występują tutaj duże różnice mikroklimatyczne między różnymi częściami tej formy terenu. Charakteryzują się one typowymi korzystnymi warunkami klimatycznymi, charakterystycznymi dla obszaru całego mezoregionu Równiny Oleśnickiej. Nieco lepsze warunki będą oczywiście występowały na tych obszarach, gdzie wystawa stoków będzie południowa, a więc na terenie na północ od rzeki Widawy. W dolinach rzecznych głównym czynnikiem kształtującym mikroklimat jest występowanie wody. W związku z tym ich rejony charakteryzują się dużą wilgotnością powietrza i częstszymi mgłami.

5.2.6. KOMPONENTY BIOTYCZNE

W oparciu o typologię krajobrazów naturalnych Polski (*Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego. K. Badora, 2006, Typologia krajobrazu naturalnego Polski, A. Richling, 1992*) gminę charakteryzuje krajobraz nizin o rzeźbie równinnej, falistej, lokalnie pagórkowatej.

W obszarze gminy można wyróżnić dwie jednostki strukturalne krajobrazu. Północna i środkowa część charakteryzuje się krajobrazem peryglacialnym równiny polodowcowej zaś południowa i północna wschodnia część krajobrazem dolin i obniżeń (zalewowych den dolinnych – akumulacyjnych), związanym z obniżeniem dolinnym rzeki Widawy.

W ramach bardziej szczegółowej klasyfikacji, obejmującej zarówno rzeźbę terenu jak i warunki kształtowania się roślinności (poszczególne ekosystemy), w obszarze gminy Wilków można wyróżnić obszary o różnych typach krajobrazu. Jest to wynikiem w głównej mierze historii geologicznej, zwłaszcza w okresie plejstoceńskim.

Różne rejony występowania glin zwałowych, utworów wodnolodowcowych oraz aluwiów rzecznych spowodowały różne warunki kształtowania się gleb i roślinności.

W krajobrazie gminy Wilków można wyróżnić 3 główne strefy krajobrazów naturalnych:

1. **Strefa łąkowo-łęgowa obniżenia doliny Widawy**, występująca w dwóch obszarach gminy, związanych z przebiegiem doliny Widawy. Pierwszy obszar obejmuje wschodnią przygraniczną część gminy (na wschodzie sołectw Idzikowice, Jakubowice, Krzyków). Drugi obszar jest położony na południu gminy w granicach sołectw: Pielgrzymowice, Młokicie, Lubska, Dębnik.

Strefa obejmuje łąkowo-łęgowe ekosystemy, w znacznej części nieużytkowane o bardzo wysokich walorach przyrodniczych. Jest to główny ciąg ekologiczny gminy, korytarz ekologiczny rangi krajowej, postulowany w polityce przestrzennej województwa do objęcia ochroną jako „Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawy”(OChK). Obszar koncentruje rzadkie i chronione gatunki roślin i zwierząt oraz siedliska przyrodnicze. Znaczący obszar doliny zajmują chronione grunty organiczne. Strefa powinna podlegać ochronie i ekstensywnemu użytkowaniu rolniczemu. Osadnictwo ze względu na niekorzystne warunki zabudowy nie powinno wkraczać na teren doliny (krajobraz nizinny peryglacialny).

W obszarze strefy można wyróżnić charakterystyczny krajobraz rzeźby czwartorzędowej: **wysoczyzna pagórkowatych form akumulacji wodnolodowcowej szczelinowej (ozów)**, występującym w równoleżnikowym ciągu przebiegającym od południowego wschodu na północny zachód między Bukowiem, Smarchowicami Małymi (gmina Namysłów), Wojciechowem i Pągowem. Deniwelacje lokalne sięgają tu do 10%.

2. **Strefa rolniczej wysoczyzny polodowcowej Równiny Oleśnickiej** porozcinanej dolinami rzecznyymi (ok. 80% powierzchni gminy), obejmująca większość obszaru gminy na północ i zachód od doliny Widawy, w granicach sołectw: Pszeniczna, Bukowie, Pągów, Idzikowice, Jakubowice, Krzyków, Wilków, Wojciechów, Pielgrzymowice (część północna).

Jest to strefa typowo rolnicza z bardzo dobrymi warunkami glebowymi dla rozwoju tej funkcji, z przewagą gleb chronionych II i III klasy bonitacyjnej. Walory przyrodnicze są stosunkowo niewielkie. Ich występowanie ogranicza się do zbiorowisk leśnych i łąkowo-pastwiskowych w obniżeniach dolin cieków, rozcinających wysoczyznę. Strefa jest głównym obszarem rozwoju rolnictwa i osadnictwa wiejskiego w ramach wysokotowarowej produkcji rolniczej (krajobraz dolin i obniżeń).

3. **Strefa leśno-rolna równiny wodnolodowcowej w obrębie Lasów Strobrowsko-Turawskich** i ich granicy rolno-leśnej, obejmująca południową część gminy na południe od doliny Widawy, w granicach południowej części sołectw: Młokicie, Lubska, Dębnik. Strefa charakteryzuje się gorszymi warunkami glebowymi dla rozwoju rolnictwa. Lasy są ubogimi nasadzeniami sosny i mają charakter typowo gospodarczy, pomimo położenia w granicach obszaru chronionego. Postuluje się zalesienia jako uzupełnienie przygranicznych kompleksów Lasów Strobrowsko-Turawskich, na glebach piaszczystych (krajobraz nizin, równinny i falisty).

Roślinność potencjalna i rzeczywista

Szata roślinna gminy jest obecnie głównie wynikiem gospodarki człowieka. Dobre gleby tego obszaru sprzyjały i sprzyjają rozwojowi rolnictwa. Dlatego też na obszarze niemal całej wysoczyzny polodowcowej, której obszar pokrywa się z występowaniem najżyźniejszych gleb, brak jest lasów. Lesistość tego obszaru wynosi zaledwie 2,8%. Największe tereny zajęte przez lasy występują wzdłuż rzeki Widawy. Ze względu na małe spadki oraz stosunkowo szeroką dolinę, wytworzyły się tutaj lasy łąkowe okresowo zalewane przez wody powodziowe. Niewielkie powierzchnie leśne występują również na terenach równin wodnolodowcowych w północno-zachodniej części obszaru, na północny-zachód od Idzikowic, a także na terenie sandru na południe od Młokicia. Zachował się również niewielkiej długości pas lasu na terenie wzgórza ozowego między Wojciechowem a Pągowem. Czynnikiem, który spowodował występowanie w tych rejonach lasów są oczywiście słabsze warunki glebowe, w związku z czym nie dążono do wprowadzenia upraw rolnych.

Wzdłuż Widawy oraz jej dopływów na wilgotnych glebach występują pasma naturalnych łąk, natomiast pastwiska spotyka się na terenach w pobliżu rzek, ale w pewnym oddaleniu od koryta oraz w pobliżu zabudowań.

Według regionalizacji geobotanicznej Polski (wg J. M. Matuszkiewicz. IGIPZ PAN, 2008) obszar gminy Wilków jest częścią Prowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, w Dziale Brandenbursko-Wielkopolskim, w Krainie Dolnośląskiej. Ze względu na niższe podziały gmina Wilków znajduje się w zasięgu dwóch okręgów. Większość gminy (północna i środkowa część) położona jest w Okręgu Oleśnickim / Bierutowskim a jej południowy kraniec w zasięgu Okręgu Borów Strobrowskich, Turawskich i Niemodlińskich / Jelczański.

Na terenie gminy występują następujące typy roślinności potencjalnej:

- 1) grądy środkowoeuropejskie odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria uboga,
- 2) grądy środkowoeuropejskie odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria żyzna,
- 3) niżowa dąbrowa acidofilna typu środkowoeuropejskiego,
- 4) niżowe łągi olszowe i jesionowo-olszowe siedlisk wodogruntowych, okresowo zabagnionych,
- 5) niżowy łąg wiązowo-dębowe, poza strefą zalewów rzecznych.

Największą powierzchnię gminy zajmują tereny, dla których roślinność potencjalną stanowią grądy środkowoeuropejskie w serii ubogiej. Seria żyzna występuje jedynie w zachodnim i północnym krańcu gminy. Gatunkami charakterystycznymi dla tych siedlisk są grab oraz dąb szypułkowy. Na wykształcenie się na obszarze gminy łąg jako roślinności potencjalnej wpłynęły dobre warunki glebowe. Z tego też powodu niemal cały obszar pierwotnie zajęty przez grądy został zajęty pod uprawy. Naturalny typ lasu zachował się w okolicach Idzikowic, jednak większość lasów rosnących na terenie, na którym wcześniej występowały grądy to sosnowe lasy ze sztucznych nasadzeń. Niżowa dąbrowa acidofilna z dominacją dębu występuje jako roślinność potencjalna występuje jedynie lokalnie na terenie gminy. Kwaśne, gruboziarniste gleby, które ten typ roślinności wymaga występują jedynie w niewielkich płatach wzdłuż Widawy oraz na południe od tej rzeki.

Wzdłuż Widawy, ze względu na występowanie okresowych zalewów wykształciły się niżowe łągi olszowe i jesionowo-olszowe, natomiast wzdłuż jej dopływów, gdzie zalewy nie występują – łągi wiązowo-dębowe. Pierwszy z wymienionych typów siedliskowych zachował się do naszych czasów, na co zaważyła niewielka przydatność dla rolnictwa przewodnionych gleb.

Zbiorowiska nieleśne

Większą część gminy stanowią pola uprawne. Użytki zielone tj. łąki i pastwiska zajmują niecałe 8% powierzchni gminy. Ze względu na położenie w gminie można wyróżnić użytki śródpolne, zlokalizowane przy ciekach i rowach melioracyjnych oraz w większości towarzyszące zabudowie oraz dolinne, reprezentowane w szczególności przez użytki zlokalizowane w dolinie Widawy. Ze względu na siedliska wyróżniamy nizinne użytki zielone – łągowe, w szczególności rozlewiskowe związane z wiosennymi letnimi wylewami Widawy i mniejszych cieków oraz łągowe, porastające gleby mineralne w obniżeniach terenowych jak i wyniesieniach.

Wśród zbiorowisk nieleśnych najbardziej wartościowe są siedliska wodne, w których występują gatunki chronione i rzadkie m.in. zespół z dominującym gatunkiem włosieniczka skąpopręcikowatego, zespół rzęśli hakowatej, rdestnicy grzebieniastej oraz zespół lilii wodnej. Do gatunków objętych ochroną częściową należą: włosienicznik rzeczny (bliski zagrożeniu), włosienicznik skąpopręcikowy (zagrożony).

Biorąc pod uwagę gatunki pospolite występuje tutaj głównie zespół rzęsy drobnej i spirodeli wielokorzeniowej, przy czym dominującym gatunkiem w gminie jest rzęsa drobna. Inne charakterystyczne gatunki to: moczarka kanadyjska, wywłócznik kłosowy oraz rdestnica pływająca.

Szuwarowe i wielkoturzycowe zbiorowiska zajmują niewielkie powierzchnie. Ich występowanie ogranicza się do brzegów Widawy oraz podmokłych terenów w pobliżu rowów i strumieni. Najbardziej powszechny jest tutaj zespół trzciny pospolitej, manny mielec oraz pałki szerokolistnej. Sporadycznie występuje szuwar tatarakowaty. W dolinie Widawy, w pobliżu miejscowości Krzyków znajduje się dość duża powierzchnia zespołu trzciny pospolitej. Jednym z częściej spotykanych zbiorowisk jest łąka turzycowa oraz szuwar turzycy błotnej. W nielicznych miejscach pojawia się zespół kosaćca żółtego, na zabagnionych partiach łąk i brzegach strumieni.

Stan roślinności

Obecna szata roślinna gminy podlega intensywnej degradacji, związanej z prowadzoną gospodarką rolniczą. Z krajobrazu gminy znikają zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz drzewa wzdłuż dróg, w szczególności dróg polnych i wewnętrznych dróg obsługi rolnictwa. Powoduje to zmniejszenie bioróżnorodności obszaru oraz potęguje działania erozyjne gleb, związane z erozją wietrzną. Znikają również tereny łąk wzdłuż cieków i rowów melioracyjnych, tereny te przeznaczone są pod gospodarkę rolniczą. W ten sposób zmniejsza się strefa obudowy biologicznej cieków i znikają naturalne tereny występowania roślinności i związanej z nią fauny.

Fauna

Wśród pospolitych gatunków zwierząt w gminie wyróżnić należy przede wszystkim zwierzęta bytujące na polach oraz w lasach, takie jak sarna, zając szarak oraz lis. Ponadto licznie występują gryzonie. W suchych środowiskach można spotkać m.in. mysz polną. Ssaki z rzędu owadożernych reprezentuje kret europejski, jeż zachodni oraz ryjówka aksamitna, zamieszkująca środowiska leśne i zakrzewione tereny łąkowe.

Wśród płazów wyróżnić należy: rzekotkę drzewną, traszkę zwyczajną, żabę trawną oraz ropuchę zieloną. Przedstawiciele gadów to m.in. żmija zygzakowata, padalec zwyczajny, jaszczurka zwinka i jaszczurka żyworodna. Na terenie gminy w okolicy stawów spotkać można głównie ptaki wodno-błotne (dzikie kaczkę, kurki wodne) a na terenach rolniczych ptaki łąkowe (pliszka żółta, skowronek, świergotek łąkowy, trznadel). Spotkać również można orła bielika, a także łabędzie, czaple i kormorany. Na terenach leśnych i łąkowych występuje m.in. sójka, kukułka, jastrząb, bażant oraz remiz.

Ekosystemem charakteryzującym się największą bioróżnorodnością jest dolina Widawy, jako teren o zróżnicowanych siedliskach (łąki, lasy, tereny podmokłe, zbiorniki wodne), w którym bytuje wiele zwierząt chronionych i rzadkich. W pobliżu granicy z województwem dolnośląskim zaobserwowano rzadki i chroniony gatunek motyla – czerwończyk nieparek. W wodach oprócz pospolitych gatunków ryb występuje rzadki i chroniony gatunek – śliz.

5.2.7. KOMPONENTY ABIOTYCZNE – DZIEDZICTWO KULTUROWE

Obiekty architektury i budownictwa

W gminie Wilków znajduje się znacząca ilość obiektów architektury i budownictwa, stanowiących dziedzictwo materialne gminy, świadczące o jej przeszłości historycznej. Do najcenniejszych zabytków gminy należą obiekty, objęte prawną formą ochroną konserwatorskiej poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych. Są to zarówno obiekty sakralne (kościół filialny) w Bukowie, Pągowie, Wilkowie i Wojciechowie jak również obiekty architektury dworskiej i folwarcznej takie jak pałace w Pągowie, Pszenicznej i Wilkowie. Charakterystycznym elementem krajobrazu kulturowego

gminy są zachowane zespoły pałacowe w Jakubowicach, Pągowie i Wilkowie oraz zespół dworski w Idzikowicach i dwór przy zespole pałacowym w Wilkowie.

Fot. 6. Kościół pw. śś. Piotra i Pawła w Pągowie

Źródło: fotografia własna.

Dziedzictwo kulturowe związane z dawnymi folwarkami reprezentują pozostałości założeń folwarcznych. W Pągowie zachowały się obiekty zespołu folwarcznego tj. gorzelnia, obora, spichlerz i kuźnia. W Pszenicznej znajduje się dawna gorzelnia i płatkarnia wraz z urządzeniami ciągu technologicznego, stanowiącą wyjątkową atrakcję turystyczną gminy. Ponadto na terenie gminy znajduje się wiele obiektów XIX i XX-wiecznego budownictwa mieszkaniowego i gospodarczego stanowiącego dziedzictwo kulturowe związane z budownictwem wiejskim. W Gminnej Ewidencji Zabytków wskazano 442 obiekty o stwierdzonych wartościach zabytkowych, świadczących o kulturze budowlanej regionu. Większość obiektów zachowała się w stanie dobrym.

Zieleń parkowa i zespoły zieleni

Do cennych historycznie i kulturowo obszarów należy 5 parków, o walorach zarówno zabytkowych (tj. założenie, funkcja) jaki i krajobrazowych i naturalnych. Zieleń ta stanowi cenny element krajobrazu oraz systemu przyrodniczego gminy. Towarzyszy zespołom pałacowym i dworskim w ramach założeń rezydencjonalnych. Są to zarówno niewielkie parki tj. park krajobrazowy przy zespole dworskim w Idzikowicach i park o charakterze naturalnym przy zespole pałacowym w Wilkowie jak i większe założenia parkowe tj. park krajobrazowy przy zespole pałacowym w Jakubowicach i Pągowie. Na terenie gminy znajdują się również zespoły zieleni historycznej.

Ponadto na terenie gminy znajdują się enklawy zieleni wysokiej. W Idzikowicach i Wilkowie pełnią funkcje niewielkich parków wiejskich oraz zgrupowania zadrzewień wzdłuż dróg, z których najbardziej charakterystyczne są te wzdłuż drogi w Pielgrzymowicach.

Fot. 7. Pałac i park podworski w Pągowie
Źródło: fotografia własna.

Fot. 8. Pałac i park podworski w Dębniku
Źródło: fotografia własna.

Dziedzictwo archeologiczne

Udokumentowane dziedzictwo archeologiczne gminy zostało w większości zidentyfikowane na podstawie tzw. Archeologicznego Zdjęcia Polski, na podstawie którego opracowano karty AZP stanowisk archeologicznych. W obszarze gminy Wilków zidentyfikowano 117 stanowisk archeologicznych, z czego 28 wpisano do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego.

Stanowiska archeologiczne stanowią integralną część dziedzictwa kulturowego gminy. Specyfika ich ochrony polega m.in. na takim ich wykorzystaniu, które umożliwi ich integrację funkcjonalno-przestrzenną z istniejącą strukturą osadniczą, jak również na ograniczeniu zbędnych działań inwestycyjnych na ich terenie.

5.2.8. FORMY OCHRONY ZABYTKÓW

Rejestr zabytków nieruchomych województwa opolskiego

Tab. 3. Wykaz obiektów i obszarów znajdujących się w rejestrze zabytków.

Lp.	Miejscowość	Nazwa	Nr rejestru i data wpisu
1	Bukowie	Kościół filialny p.w. Matki Boskiej Gromniczej	908/64 z 26.05.1964r.
2	Idzikowice	Dwór - zespół dworski	1939/68 z dn. 18.10.1968r.
3		Park – zespół dworski	53/81 z 09.06.1981r.
4	Jakubowice	Dwór – zespół pałacowy	A-2017/ 76 z 16.04.1976r.
5		Park – zespół pałacowy	A-52/81 z 9.06.1981r.
6	Krzyków	Park	A-51/81 z 01.06.1981r.
7	Pągów	Kościół filialny p. w. św. Piotra i Pawła	1106/66 z 05.02.1966r.
8		Pałac – Zespół pałacowy	2398/2000 z 06.11.2000r.
9		Park – Zespół Pałacowy	A-38/80 z 28.01.1980r.
10		Oficyna – zespół pałacowy	1637/66 z dn. 27.09.1966r.
11		Zespół folwarczny: gorzelnia, obora, spichlerz, kuźnia	2398/2000 z 06.11.2000r.
12	Pszeniczna	Gorzelnia z płatkarnią	2398/2000 z 06.11.2000r.
13	Wilków	Kościół parafialny p. w. św. Mikołaja	650/59 z 13.11.1959r.
14		Pałac – Zespół pałacowy	2207/90 z 08.02.1990r.
15		Park – zespół pałacowy	45/80 z 08.02.1980r.
16	Wojciechów	Kościół figlarny p. w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny	917/64 z 29.05.1964r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rejestru Zabytków Nieruchomych województwa opolskiego (Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków).

Gminna Ewidencja Zabytków (GEZ Wilków)

Ewidencja zabytków gminy Wilków, pozytywnie zaopiniowana przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu, opracowana zgodnie z wymogami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, obejmuje 442 obiekty i obszary.

Tab. 4. Ilościowa analiza obiektów i obszarów zabytkowych wg miejscowości.

Lp.	Miejscowość	Ilość obiektów / opis	Ilość obszarów	Razem (ilość kart GEZ)
1	Bukowie	98 budownictwa 1 obiekt małej architektury (kapliczka) 4 obiekty infrastruktury technicznej (trafostacje)	1 park w zespole dworskim	104
2	Dębnik	4 obiekty budownictwa 1 obiekt infrastruktury technicznej (trafostacja)	1 park w zespole dworskim	7
3	Idzikowice	24 obiekty budownictwa 1 obiekt infrastruktury technicznej (trafostacja)	1 park w zespole dworskim	26
4	Jakubowice	26 obiektów budownictwa 1 ogrodzenie w zespole folwarcznym	układ ruralistyczny miejscowości Jakubowice	29

		1 obiekt infrastruktury technicznej (trafostacja)		
5	Lubska	16 obiektów budownictwa 1 obiekt infrastruktury technicznej (trafostacja)	-----	17
6	Młokicie	18 obiektów budownictwa 1 obiekt infrastruktury technicznej (most na Widawie)	1 park dworski	20
7	Pągów	34 obiekty budownictwa 1 ogrodzenia wraz z bramą w zespole folwarcznym 1 obiekt infrastruktury technicznej (trafostacja)	-----	36
8	Pielgrzymowice	16 obiektów budownictwa	-----	16
9	Pszeniczna	21 obiektów budownictwa	1 park w zespole pałacowym	22
10	Wilków	102 obiekty budownictwa 2 obiekty budownictwa kolejowego (stacja PKP oraz spichlerz w zespole stacji PKP) 1 ogrodzenie w zespole pałacowym 1 obiekt infrastruktury technicznej (wieża ciśnień w zespole folwarcznym)	1 park w zespole folwarcznym	115
	Wilkówek (Barski Dwór)	7 obiektów budownictwa 1 obiekt infrastruktury technicznej (trafostacja)	-----	(8)
11	Wojciechów	48 obiektów budownictwa 1 obiekt infrastruktury technicznej (trafostacja)	1 cmentarz przykościelny (rzymsko-katolicki)	50
Razem:		434	8	442

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ewidencji Zabytków Gminy Wilków (GEZ Wilków) (Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków).

GEZ Wilków obejmuje obiekty i obszary związane z rozwojem budownictwa folwarcznego i budownictwa wiejskiego a także obiekty infrastruktury technicznej o wartościach zabytkowych (trafostacje i most na rzece Widawie). Pełny wykaz obiektów ewidencyjnych zawarto w aneksie do dokumentu Studium. Analizę ilościową wg miejscowości i głównego podziału obiektów i obszarów przedstawiono w powyższej tabeli.

Gminna ewidencja zabytków wskazuje ogromny zasób dziedzictwa kulturowego związanego z budownictwem dworskim, folwarczyn oraz budownictwem wiejskim a także z obiektami infrastruktury technicznej. We wszystkich miejscowościach, z wyjątkiem Krzykowa zidentyfikowano obiekty zabytkowe, które wprowadzono do gminnej ewidencji zabytków.

Największy udział mają budynki mieszkalne i mieszkalno-gospodarcze (ponad 70% wszystkich obiektów). Udział w GEZ budynków o dominującej funkcji gospodarczej to ok. 17%. W GEZ znalazły się obiekty budownictwa usługowego tj. szkoły, świetlice, poczta oraz usług kolei – stacja PKP. W gminie zachowały się historyczne, murowane trafostacje stanowiące element krajobrazu kulturowego gminy oraz elementy zagospodarowania – ogrodzenia zespołów folwarcznych w Jakubowicach oraz Pągowie. W zakresie infrastruktury inżynierskiej w GEZ znalazł się jeden obiekt – most na rzece Widawie we wsi Młokicie. Większość obiektów znajduje się w dobrym stanie technicznym, są to obiekty użytkowane, które zachowały swoją funkcję. Nieliczne obiekty gospodarcze znajdują się w złym stanie technicznym, ze względu na zużycie techniczne i brak stałych remontów wynikających z

utrąty ich funkcji użytkowych. Znikomy natomiast jest udział obiektów małej architektury, dla których określono wartość zabytkową. W GEZ Wilkowa znalazła się 1 kapliczka przydrożna, zlokalizowana w Bukowiu.

5.3. ZASOBY PRZYRODY PRAWNIE CHRONIONE, USTANOWIONE I POTENCJALNE

5.3.1. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Obszary i obiekty o walorach przyrodniczych prawnie chronione

Obowiązujący w Polsce system obszarów chronionych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2015 r. poz.1651 ze zm.) obejmuje 10 rodzajów form ochrony przyrody. Południowy kraniec gminy Wilków znajduje się w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko-Turawskie” a na terenie gminy występują chronione gatunki roślin i zwierząt.

Obecnie granice i zasady obowiązujące w Obszarach Chronionego Krajobrazu (OChK) województwa opolskiego określa Uchwała Nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. OChK „Lasy Stobrowsko-Turawskie” obejmuje powierzchnię 119 061 ha. W granicach gminy Wilków ochroną objęto 35,6 ha części lasu Stobrowsko-Turawskiego. Nadzór nad powołaną formą ochrony sprawuje Zarząd Województwa Opolskiego.

Obszar stanowi pozostałość po Puszczy Śląskiej a jego główną cechą jest dość dobrze zachowane, zróżnicowane gatunkowo i siedliskowo lasy, choć rozczłonkowane. Występują tu siedliska boru mieszanego wilgotnego i świeżego, z dominacją drzewostanu sosnowego. Wyjątkowe urozmaicenie przyrodnicze sprawia, że na obszarze Lasów Stobrowsko-Turawskich występuje bogactwo świata fauny i flory, w tym wiele charakterystycznych dla nizinnych środowisk leśnych i łąkowych gatunków rzadkich, częściowo lub całkowicie chronionych. Dla ustanowionych obszarów, w tym OChK „Lasy Stobrowsko-Turawskie”, zgodnie z ww. Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego, ustalono następujące działania oraz zakazy:

W obszarze gminy nie ma ustanowionych innych form ochrony przyrody, w oparciu o ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.). Dla ww. zakazów Uchwała przewiduje odstępstwa (par. 3, ust. 2-4).

Sieć obszarów Natura 2000 (rdzeń unijnej polityki bioróżnorodności)

W obszarze gminy Wilków nie ustanowiono obszarów sieci Natura 2000. Najbliższy obszar tego typu ochrony zlokalizowany jest na terenie gminy sąsiedniej – Bierutów (Natura 2000 PLH020065 Bierutów), oddalony od granic gminy Wilków o ok. 3 km na zachód. Obszar Natura 2000 Bierutów jest cenny ze względu na kompleks wilgotnych, zalewowych łąk i pastwisk w dolinie Widawy. Teren ten ma kluczowe znaczenie dla przetrwania czerwończyka fioletka w rejonie Dolnego Śląska. To ostatnie stanowisko gatunku w województwie, jednocześnie może być łącznikiem między terenem występowania w okolicach Namysłowa. Na południowy wschód od gminy w odległości ok 3 km zlokalizowany jest Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy „Wyspa na Widawie”. Zespół ten został utworzony ze względu na unikalne walory krajobrazowe, jak również bogactwo świata roślin i zwierząt. Charakterystyczny dla tego obszaru jest dobrze zachowany drzewostan łągowy z dominantą olchy czarnej, dość rzadko występujący w tej części Europy.

Powiązania przyrodnicze z terenami sąsiednimi

Na terenie Opolszczyzny wyróżnia się główne obszary strefowe, węzłowe i łącznikowe korytarze ekologiczne. Analiza zróżnicowania walorów przyrodniczo-krajobrazowych województwa opolskiego wskazuje na występowanie czterech równoleżnikowych stref stabilizujących ekologiczny system przyrodniczy regionu i charakteryzujących się wysoką bioróżnorodnością. Strefy te izolowane są pasmami koncentracji terenów bardziej przekształconych, głównie rolniczych.

W obszarze gminy Wilków nie znajdują się obszary biocentrów i obszary węzłowe regionalnej sieci ekologicznej. Gmina jest położona na styku z strefą centralną północną, stanowiącą największe pasmo obejmujące rozległe obszary Lasów Stobrawsko-Turawskich, występujących w obrębie wysoczyzn polodowcowych Równiny Opolskiej i Namysłowskiej, stanowiące korytarz ekologiczny rangi regionalnej. Wysoka bioróżnorodność krajobrazowa Lasów Stobrawsko-Turawskich jest związana z występowaniem rozległych powierzchni ekosystemów leśnych oraz obecnością mniejszych ekosystemów łąk, muraw, szuwarów i wód powierzchniowych. OChK „Lasy Stobrawsko-Turawskie” jest największym obszarem tego typu na Opolszczyźnie.

Dolina rzeki Widawy stanowi korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym. Na terenie województwa opolskiego zostały wyznaczone korytarze ekologiczne:

- 1 korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym – dolina Odry,
- 2 korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym – dolina Nysy Kłodzkiej i Proсны,
- 22 korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym (ogólno-wojewódzkim i międzygminnym), obejmujące doliny mniejszych rzek.

W granicach korytarzy ekologicznych chroni się występujące naturalnie i seminaturalnie biocenozy, ogranicza się możliwość przerywania szlaków migracyjnych, a także prowadzi się działania wzmacniające walory ekologiczne oraz bioróżnorodność.

Zgodnie z art. 5 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.) korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. W warunkach Polski wskazuje się dwie główne kategorie przestrzenne korytarzy, które umownie definiuje się jako korytarze wewnątrz-krajobrazowe i korytarze międzyregionalne.

Lokalna struktura ekologiczna – korytarze ekologiczne

W przypadku jednostki odniesienia, którą jest gmina, mamy do czynienia z korytarzami wewnątrz-krajobrazowymi, zazwyczaj o charakterze liniowym (cieki), przepustowości w obu kierunkach oraz dotyczącymi zazwyczaj gatunków jedno-ekosystemowych.

System ekologiczny gminy Wilków tworzą układ dolin cieków, zbiorowiska leśne, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne. Pełnią one funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych, powiązanych z systemem ekologicznym regionu, województwa i kraju.

Główną strukturą ekologiczną gminy jest dolina rzeki Widawy, przebiegająca przez jej południową i w północno-wschodnią część. Stanowi ona wewnątrz-krajobrazowy korytarz ekologiczny-rangi międzygminnej (regionalny). Łączy obszary węzłowe (NATURA 2000) zlokalizowane po zachodniej stronie gminy z Lasami Stobrawsko-Turawskimi zaś w północnej stronie gminy umożliwia połączenie z korytarzem ekologicznym doliny Proсны poprzez poszczególne siedliska. Rzeka Widawa stanowi naturalny liniowy korytarz ekologiczny, umożliwiający migrację organizmów zarówno wodnych jak i lądowych, utrzymując równowagę w stanie bioróżnorodności obszaru gminy.

Rzeka wraz z doliną tworzy najważniejszy korytarz ekologiczny pełniąc funkcję szlaku komunikacyjnego dla roślin i zwierząt – z nurtem, lub wzdłuż rzeki różnorodne gatunki roślin i zwierząt mogą przemieszczać na różne odległości, w górę, jak i w dół rzeki. Rzeka, jako korytarz ekologiczny, nie

tylko gwarantuje gatunkom roślin i zwierząt warunki do przemieszczania się, ale także daje możliwość schronienia, rozmnażania się i dostępu do pożywienia. Przerwanie ciągłości cieku zaburza procesy życiowe wielu organizmów wodnych a pozbawienie doliny rzecznej korytarza ekologicznego oznacza drastyczny spadek różnorodności biologicznej.

Lokalną sieć powiązań ekologicznych uzupełniają doliny mniejszych cieków, prawobrzeżnych dopływów i przyptyków Widawy. Część cieków bierze swój początek na terenach rolniczych w granicach gminy Wilków i uchodzi do Widawy.

5.4. PODSUMOWANIE WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ EKOFIZJOGRAFICZNYCH

Dla obszaru gminy Wilków zostało sporządzone **Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe (2016)**, na potrzeby opracowania projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się m.in. wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych. Sporządzane dokumenty planistyczne powinny uwzględniać zebrane w opracowaniu ekofizjograficznym ustalenia i zasady wynikające z analizy uwarunkowań ekofizjograficznych. Szczególnie istotne jest uwzględnienie ograniczeń wynikających z konieczności ochrony zasobów środowiska, występowania uciążliwości i zagrożeń środowiska przyrodniczego omawianego obszaru.

Najważniejszymi wnioskami wynikającymi z przeprowadzonych analiz dotyczących środowiska gminy Wilków, które należy uwzględniać w opracowaniach planistycznych w celu utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska, jest konieczność ochrony użytków rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych (II-III) i użytków leśnych przed zmianą przeznaczenia, a także ochrona przed zabudową i zainwestowaniem terenów dolin rzecznych, ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Widawy, która pełni funkcję regionalnego korytarza ekologicznego.

Przy ustalaniu zasad zagospodarowania konieczne jest respektowanie wytycznych prawnych i zaleceń ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska, ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Ustalenia dotyczące zagospodarowania przestrzennego powinny być kompromisem łączącym ochronę wartości środowiskowych analizowanego obszaru z możliwościami zapewniającymi lokalny rozwój gospodarczy. W celu realizacji powyższego, w dokumentach planistycznych należy formułować ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego.

Ocena zgodności:

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zachowuje zgodność z wytycznymi ekofizjograficznymi, wskazanymi w opracowaniu ekofizjograficznych.

Tab. 5. Ocena zgodności uwarunkowań ekofizjograficznych z kierunkami zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków

Elementy środowiska wskazane do ochrony	Zgodność kierunków zagospodarowania przestrzennego Zakres uwzględnienia
Grunty rolne i leśne	zgodne Studium ustala ochronę rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, w szczególności gruntów wysokich klas bonitacyjnych. Przyjmuje jako główny kierunek rozwoju

	utrzymanie i rozwój działalności rolniczej. Projekt uwzględnia racjonalną gospodarkę zasobami leśnymi poprzez ochronę istniejących kompleksów leśnych oraz wskazania w zakresie dolesień.
Zasoby wodne	zgodne Studium obejmuje ochroną istniejące doliny cieków określając ich strefy buforowe, obejmujące ich obudowę biologiczną. W polityce przestrzennej gminy zostały wyznaczone korytarze ekologiczne, bazujące na istniejących dolinach rzek i mniejszych cieków, tworzące system korytarzy ekologicznych gminy, powiązany z terenami sąsiednimi. Korytarze zostały podzielone na korytarz regionalny: dolinę Widawy oraz korytarze lokalne (tzw. wewnątrz-krajobrazowe) stanowiące lokalne powiązania przyrodnicze (wewnątrz gminy lub z najbliższymi terenami sąsiednimi). Studium uwzględnia również inne powiązania zewnętrzne, w postaci kompleksów leśnych, zlokalizowanych przy granicy gminy, na terenach gmin sąsiednich. Powiązania te zostały uwzględnione zarówno w części tekstowej przyjętej polityki przestrzennej, jak również zobrazowane w jej części graficznej (w zakresie uwarunkowań jak i kierunków zagospodarowania przestrzennego).
Zabytki	zgodne Studium uwzględnia obiekty i obszary objęte ochroną konserwatorską na podstawie przepisów odrębnych, wskazuje obiekty o wartościach zabytkowych wskazane do objęcia ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, określa zasady ochrony i kształtowania krajobrazu kulturowego.
Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”	zgodne Studium uwzględnia obszar objęty formą ochrony przyrody, wskazuje zakazy i nakazy obowiązujące w jego granicach.
Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	zgodne Studium określa tereny szczególnego zagrożenia powodzią oraz obejmuje je ochroną poprzez zakaz ich zainwestowania pod budownictwo.
Tereny kolejowe	zgodne Studium określa tereny kolejowe oraz sposoby zagospodarowania terenów w ich sąsiedztwie, w sposób nie naruszający przepisów odrębnych tj. ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym
Cmentarze	zgodne Studium wskazuje tereny istniejących cmentarzy, w podziale na czynne i historyczne, cmentarz wskazany do poszerzenia (we wsi Bukowie) oraz strefy sanitarne.

Ustala ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w szczególności gruntów wysokich klas bonitacyjnych, przyjmując jako główny kierunek rozwoju utrzymanie i rozwój działalności rolniczej. Projekt uwzględnia racjonalną gospodarkę zasobami leśnymi poprzez ochronę istniejących kompleksów leśnych oraz wskazania w zakresie dolesień. Obejmuje ochroną istniejące doliny cieków określając ich strefy buforowe, obejmujące ich obudowę biologiczną.

W polityce przestrzennej gminy zostały wyznaczone korytarze ekologiczne, bazujące na istniejących dolinach rzek i mniejszych cieków, tworzące system korytarzy ekologicznych gminy, powiązany z terenami sąsiednimi. Korytarze zostały podzielone na korytarz regionalny: dolinę Widawy oraz korytarze lokalne (tzw. wewnątrz-krajobrazowe) stanowiące lokalne powiązania przyrodnicze (wewnątrz gminy lub z najbliższymi terenami sąsiednimi). Studium uwzględnia również inne powiązania zewnętrzne, w postaci kompleksów leśnych, zlokalizowanych przy granicy gminy, na terenach gmin sąsiednich. Powiązania te zostały uwzględnione zarówno w części tekstowej przyjętej polityki przestrzennej, jak również zobrazowane w jej części graficznej (w zakresie uwarunkowań jak i kierunków zagospodarowania przestrzennego).

Przy ustalaniu zasad zagospodarowania, w tym przy wyznaczaniu obszarów rozwoju zabudowy, zostały uwzględnione uwarunkowania środowiskowe, stanowiąc podstawę jej dalszego rozwoju. Obszary zabudowy pozostają skoncentrowane w ramach poszczególnych jednostek osadniczych, zabudowa nie ingeruje w system przyrodniczy gminy. Nowe tereny zabudowy zostały określone poza obszarami najcenniejszymi z punktu widzenia ochrony środowiska, poza obszarami mogącymi stanowić zagrożenie ze strony naturalnych procesów zachodzących w środowisku dla nowej zabudowy. Studium uwzględnia obszary objęte formami ochrony przyrody.

5.5. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Ochrona środowiska w gminie jest związana z różnymi rodzajami ludzkiej aktywności. Począwszy od zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, poprzez gospodarkę odpadami po utratę różnorodności biologicznej, wprowadzenia gatunków inwazyjnych czy genetycznie zmodyfikowanych. Zakres tematyczny może być bardzo szeroki, obejmuje zagadnienia związane z szeroko rozumianą ochroną i kształtowaniem środowiska naturalnego i kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów innowacyjnych opartych na polityce wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.

Gmina Wilków stanowi gminę rolniczą o niskim udziale przemysłu w strukturze użytkowania oraz niskim poziomem zurbanizowania terenów. Na jej obszarze nie występują szczególne problemy związane z koniecznością ochrony zasobów środowiska. Podstawowe problemy występujące w obszarze gminy dotyczą podstawowych elementów ochrony środowiska: w zakresie degradacji gleb, związanej z intensywnym użytkowaniem rolniczym terenów, w zakresie zanieczyszczeń atmosferycznych, związanych z niską emisją czy w zakresie ochrony wód, narażonych na powierzchniowe źródła zanieczyszczeń. Głównych zagrożeń i problemów ochrony środowiska można zaliczyć:

Degradacja gleb i powierzchnia ziemi:

- naturalne zagrożenie gleb procesami erozyjnymi, w szczególności erozja wietrzna,
- zakwaszenie gleb obniżające ich przydatność rolniczą,
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana rozbudową infrastruktury technicznej, w tym sieci drogowej,
- lokalne zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi głównie w sąsiedztwie dróg.

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych:

- nie oczyszczone ścieki komunalne: nieszczelne szamba, możliwość odprowadzanie ścieków do rowów przydrożnych, cieków,
- spływ powierzchniowy z terenów rolniczych: stosowanie nawozów chemicznych, w miejscach gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią terenu oraz gruntach o większych spadkach w kierunku cieków.

Powietrze atmosferyczne:

- zanieczyszczenia komunikacyjne,
- emisja niska z lokalnych kotłowni.

Zasoby przyrodnicze:

- zmiany stosunków wodnych: melioracje wpływające na obniżenie poziomu wód gruntowych,
- zmiana sposobu zagospodarowania łąk, odejście od ich wykaszania i wypasania,
- zagrożenie komunikacyjne występujące wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu.

Hałas:

- rozszerzanie się obszarów narażonych na hałas komunikacyjny, związane z wzrostem środków komunikacji samochodowej.

ETAP OCENY

6. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku zaniechania realizacji ustalonych kierunków projektu Studium dotyczą analizy tzw. „opcji zerowej”. Dotyczy ona określenia kierunku zmian środowiska w przypadku braku realizacji planowanych działań. Często mylnie przyjmuje się, że nie brak działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego ma charakter pro-środowiskowy i zmniejsza negatywne oddziaływanie na środowisko.

Oceniając potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu konieczne jest określenie jego podstawowych funkcji, jakie są mu przypisane w obowiązującym systemie prawnym. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy spełnia trzy podstawowe funkcje. Stanowi politykę przestrzenną gminy, co jest jego funkcją podstawową. Jest też aktem polityki rozwoju gospodarczego, zwłaszcza w sytuacji braku strategii rozwoju. Drugą funkcją Studium jest koordynacja sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Trzecia funkcja Studium dotyczy promocji gminy wśród potencjalnych inwestorów – stanowi jedyny dokument określający całościowo stan i kierunki zagospodarowania terenów. Odstąpienie od realizacji analizowanego dokumentu skutkować będzie m.in.:

- wydłużeniem się procedur lokalizacyjnych, wynikających z dokumentów strategicznych, w tym inwestycji celu publicznego m.in. realizacji inwestycji określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa ale także inwestycji gminnych,
- utrudnienia w tworzeniu systemu ekologicznego gminy i regionu, nie utrzymanie niektórych terenów jako terenów otwartych i biologicznie czynnych, wskazanych w projekcie do ochrony przed zainwestowaniem,
- wydłużeniem się procedur dotyczących inwestycji indywidualnych w gminie, zamierzenia rozwojowe nie są uwzględnione w obecnej polityce przestrzennej, wymaga ona aktualizacji,
- wydłużenie procedury sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które wskazane do opracowania byłyby niezgodne z obecną polityką planistyczną, w tym wydłużenie się procesu sporządzania planów miejscowych dla terenów w sąsiedztwie istniejących elektrowni wiatrowych (zgodnie z ustawą o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych).

Określenie zmian w środowisku w przypadku odstąpienia od przyjęcia projektu Studium jest znacząco ograniczone, gdyż środowisko podlega nieustającym zmianom, w tym atropopresji. Polityka przestrzenna gminy w znaczącym stopniu wskazuje na działania w zakresie ochrony środowiska i jego poszczególnych elementów. Nie stanowi polityki wprowadzającej w przestrzeń gminy inwestycje znacząco negatywnie oddziałujące na środowisko stąd odstąpienie od jego przyjęcia miałyby skutki negatywne dla środowiska. Projekt Studium zawiera ustalenia pozytywne w zakresie ochrony wód, gleby, powietrza atmosferycznego, ograniczenia zanieczyszczeń i hałasu, organizacji gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami w gminie.

Ponadto ze względu na nieprecyzyjne ustalenia obowiązującego Studium, jego nieaktualność w odniesieniu do obowiązujących przepisów, w niektórych przypadkach może występować trudność z przeniesieniem granic pomiędzy terenami do zainwestowania pod budownictwo a terenami otwartymi. Co skutkować może rozbieżnościami pomiędzy polityką przestrzenną zawartą w Studium a planowanymi do sporządzenia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

7.1. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Głównym celem przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest określenie przewidywanego znaczącego oddziaływania realizacji wyznaczonych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na środowisko. Gmina Wilków należy do gmin rolniczych o dużym udziale w strukturze użytkowania terenów otwartych, biologicznie czynnych, niewielkim udziałem przemysłu (o znikomym negatywnym oddziaływaniu na środowisko) i niskim poziomem urbanizacji.

Przeprowadzając analizę potencjalnie znaczących oddziaływań projektu na środowisko odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska (oraz jego właściwości), uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki). W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, w podziale na charakter (pozytywne, negatywne), relacje oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz horyzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe). Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w ujęciu macierzowym w tzw. macierzy skutków środowiskowych, do wypełnienia której zastosowano znaki i kolorystykę. Macierz zawiera informację określającą rodzaj oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska oraz informację podsumowującą, odnośnie występowania znaczącego negatywnego oddziaływania na wybrany komponent lub właściwość środowiska (tak lub nie). Przy ocenie uwzględniono zarówno końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia jak i jego potencjalne oddziaływanie na etapie eksploatacji (funkcjonowania) oraz na etapie budowy (realizacji). Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały opatrzone komentarzem w odniesieniu do poszczególnych komponentów i właściwości środowiska, w celu określenia możliwych oddziaływań skutków realizacji ustaleń dokumentu.

Po analizie projektu Studium zidentyfikowano rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko. Znacząca ilość kierunków będzie oddziaływać pozytywnie, w szczególności w sposób pośredni, skumulowany i długoterminowy.

W gminie w ramach wyznaczonych kierunków rozwoju nie planuje się wprowadzenia obiektów, których funkcjonowanie mogło by znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, odbiegało by od dotychczasowego sposobu użytkowania i zagospodarowania terenów.

Określone kierunki rozwoju przestrzennego dotyczą w szczególności wyznaczenia obszarów zabudowy oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Poza rozwojem szeroko rozumianego osadnictwa w projekcie Studium określono:

- lokalizację istniejących elektrowni wiatrowych wraz ze strefami ochronnymi oraz strefami ograniczeń w zagospodarowaniu przestrzennym,
- rozbudowę stawów na rzece Widawie wraz z rozwojem zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego,
- rozwój terenów produkcyjno-usługowych, zlokalizowanych wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, stanowiących kontynuację i uzupełnienie dotychczas wyznaczonych kierunków rozwoju,
- lokalizację biogazowni rolniczej.

Tab. 6. Macierz skutków środowiskowych – przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko wg. komponentów i właściwości

Projekt potencjalnie oddziałujący: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków.

KOMPONENTY I WŁAŚCIWOŚCI ŚRODOWISKA	relacje oddziaływania				horyzont czasowy oddziaływania					znaczące negatywne oddziaływa- nie
	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkoterminowe	średnioterminowe	długoterminowe	stałe	chwilowe	
obszary Natura 2000										-
bioróżnorodność		-		-			-			-
flora, fauna		-		+/-		+/-				-
ludzie, zdrowie	+	+	+	+		+	+	+		NIE
wody				+			+	+		NIE
powietrze, klimat	-	+		+/-	-		+		-	NIE
powierzchnia ziemi	-		+		-		+		-	NIE
krajobraz	+/-	+		+			+	+		NIE
klimat akustyczny	-	+			-	+	+		-	NIE
zasoby naturalne	-	+		+			+	-		-
zabytki	+		+	+		+	+	+		-
dobry materialne	+	+		+			+	+		NIE

Oznaczenia: charakter oddziaływania:

brak zauważalnego oddziaływania w zakresie analizowanego przedsięwzięcia	
potencjalnie pozytywne oddziaływanie	+
potencjalnie pozytywne i/lub negatywne oddziaływanie	+/-
potencjalne negatywne oddziaływanie	-

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wykazała, że realizacja ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń dla środowiska – znaczących negatywnych oddziaływań. Prawidłowa realizacja założeń polityki przestrzennej przyniesie efekt pozytywny ponieważ działania środowiskowe są bezpośrednio zawarte w analizowanych dokumentach. Szczególnie pozytywny wpływ odnosić się będzie do niebiotycznych elementów środowiska – dziedzictwa kulturowego i dóbr materialnych co przekładać się będzie pośrednio i długoterminowo na jakość życia w gminie. Realizacja ustaleń nie spowoduje znaczących ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione oraz na obiekty

i obszary zabytkowe. Inwestycje związane z budownictwem mieszkaniowym, usługowym i przemysłowym mogą pociągnąć za sobą skutki środowiskowe o niewielkiej skali, o oddziaływaniu chwilowym lub krótkoterminowym, związanym z przekształceniami powierzchni ziemi na etapie prac budowlanych oraz chwilowym zanieczyszczeniem powietrza pyłami budowlanymi oraz hałasem. Ponadto nie istnieje zagrożenie fragmentaryzacją przestrzeni, wynikającą z niewłaściwych ze względów środowiskowych decyzji lokalizacyjnych – docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna określona została w oparciu o system przyrodniczy i zasady jego funkcjonowania.

Ocena końcowa:

Realizacja ustaleń zawartych w projekcie nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na przedmiot i integralność obszarów Natura 2000.

7.2. PROGNOZOWANE ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY I ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

7.2.1. Różnorodność biologiczna, fauna i flora

Na etapie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, w tym opracowania ekofizjograficznego, określony został system przyrodniczy gminy Wilków (pożądany kształt struktury przyrodniczej), obejmujący tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny lasów, rzekę Widawę i mniejsze ciek i ich wzajemne powiązania, w formie wyznaczonych korytarzy ekologicznych. W ramach systemu przyrodniczego gminy określone zostały tereny cenne przyrodniczo, objęte formami ochrony przyrody, jak i tereny wymagające objęcia ochroną prawną ze względu na swoje wartości i pełnioną rolę w strukturze przestrzennej gminy. Wyznaczenie systemu przyrodniczego oraz jego uwzględnienie w planowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy stwarza warunki do ochrony lokalnych ekosystemów oraz ciągłości przestrzennej w skali ponadlokalnej oraz zachowanie obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym różnorodności biologicznej. Wyznaczone tereny pod rozwój budownictwa nie ingerują w zidentyfikowaną strukturę przyrodniczą gminy. Wzdłuż dolin rzek i mniejszych cieków wyznaczone zostały strefy buforowe, co pozwala określić, że rozwój gminy nie wpłynie na zmniejszenie się zasobu bioróżnorodności, koncentrującej się w szczególności w dolinach cieków.

W kontekście ochrony bioróżnorodności, fauny i flory obszaru projekt Studium uwzględnia:

- istniejącą sieć cieków pełniących rolę korytarzy ekologicznych, wraz ze strefami buforowymi,
- istniejące zbiorniki i oczka wodne, wskazując konieczność ich zachowania,
- istniejące obszarowe formy ochrony przyrody,
- tereny zieleni urządzonej (parków podworskich),
- obszary o wysokich walorach krajobrazowych,
- zieleń o funkcji izolacyjnej i krajobrazowej: szpalery drzew istniejące i wskazane do odtworzenia lub uzupełnień.

Ocenia się, że przyszłe zagospodarowanie obszaru gminy, wynikające z przyjętych kierunków rozwoju (zapisów zmiany Studium) nie spowoduje znaczącej degradacji środowiska przyrodniczego i zmniejszenia się jego bioróżnorodności. Rozwój zabudowy następować będzie w granicach wykształconych struktur osadniczych, nie wpływając destrukcyjnie na stan siedlisk przyrodniczych. Każdy rozwój zabudowy uszczupla zasoby przyrodnicze jednak w przypadku gminy Wilków rozwój ten jest racjonalny i wynikający z diagnozowanych potrzeb rozwojowych.

Projekt zmiany Studium gminy Wilków nie przewiduje działań, które mogłyby naruszyć drożność i funkcjonowanie ekologicznych korytarzy lądowych i wodnych. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy określona w kierunkach zagospodarowania uwzględnia system korytarzy ekologicznych oraz mniejszych powiązań przyrodniczych.

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody w Polsce obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. **Na terenie gminy Wilków nie wskazano stanowisk roślin, grzybów, zwierząt prawnie chronionych.** Ich występowanie jest najbardziej prawdopodobne na terenach objętych formami

ochrony przyrody, na terenach doliny rzeki Widawy oraz na terenach o charakterze seminaturalnym (m.in. tereny leśne, zadrzewienia, zarośla, łąki). Ze względu na prowadzoną wieloletnią i intensywną gospodarkę rolną w obszarze gminy tereny te są znacząco ograniczone. Ze względu na przyjęty sposób zagospodarowania terenów, przeznaczający tereny pod nowe zainwestowanie jako kontynuację istniejących terenów wsi, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że lista potencjalnych gatunków chronionych roślin i grzybów zagrożonych jest skromna a realizacja ustaleń Studium nie spowoduje negatywnego oddziaływania na nie.

Zgodnie z „Czerwoną księgą roślin województwa opolskiego – rośliny naczyniowe, wymarłe, zagrożone i rzadkie” na terenie gminy Wilków wskazano 1 gatunek bliski zagrożeniu oraz 1 gatunek wymarły w województwie opolskim.

Nasięźrzał Pospolity (*Ophioglossum vulgatum* L.) – niewielka wieloletnia roślina kłączkowa, osiąga jąca od 10 do 20 cm wysokości. Występuje zazwyczaj na glebach zasobnych, umiarkowanie wilgotnych, w zbiorowiskach łąkowych, na torfowiskach i w lasach. Gatunek ten charakteryzuje się dość dużą tolerancją siedliskową. Na większości stanowisk populacje gatunku są niewielkie i obejmują od kilku do kilkuset roślin. Liczniejsze populacje znajdują się na Groszowickich łąkach, w Duczowie Małym, w Staroście oraz Zbicy na łąkach śródleśnych pomiędzy Stobrawą a Nowym Światem. Na pozostałych stanowiskach paproć ta występuje rzadko lub w pojedynczych egzemplarzach. W gminie Wilków wskazano niewielkie stanowiska występowania rośliny, w dolinie Widawy, w południowej części gminy (okolice Młokicia i Lubskiej). **Tereny te ze względu na przyjęte kierunki zagospodarowania przestrzennego nie są zagrożone zmianą sposobu zagospodarowania.**

Zagrożenia i wskazania ochronne: Ze względu na niewielki rozmiar jest rośliną trudną do odnalezienia i często nie jest wskazywany w listach florystycznych niektórych regionów, stąd oszacowanie jego stopnia zagrożenia jest bardzo trudne. **Na terenie województwa nie jest bezpośrednio zagrożony**, jednak ze względu na zaniechanie użytkowania wielu łąk i sukcesji drzew, w najbliższym czasie może zanikać na większości stanowisk.

Fot. 9. Nasięźrzał Pospolity – gatunek bliski zagrożeniu

Źródło: www.atlas.roslin.pl.

Starczyk cuchnący (*Orchis coriophora* L.) – gatunek wymarły w województwie opolskim. Gatunek podlegający w Polsce ochronie ścisłej. Jest byliną o bulwach jajowatoowalnych. Jego pędy kwitnące osiągają od 10 do ok. 35 cm. wysokości. W Europie Środkowej rośnie najczęściej na wilgotnych łąkach, rzadziej na łąkach świeżych. Gatunek zanika głównie w skutek niszczenia odpowiednich dla niego siedlisk. Jako przyczyny wyginięcia wymienia się także zaniechanie ekstensywnego wypasu

i koszenia mało produktywnych łąk i zmiany sukcesyjne w płatach, gdzie wcześniej obserwowano jego występowanie. W gminie Wilków, w jej wschodniej części, wskazano stanowisko historyczne, na którym obecnie gatunek nie występuje.

Fot. 10. Storczyk cuchnący – roślina wymarła w województwie opolskim

Źródło: www.atlas.roslin.pl.

W zakresie oddziaływania elektrowni wiatrowych kierunki Studium uwzględniają istniejące zespoły elektrowni wiatrowych wraz z obowiązującymi strefami oddziaływania akustycznego. Ustalenia Studium nie wyznaczają nowych terenów pod lokalizację elektrowni. Ich oddziaływanie w ramach realizacji ustaleń Studium nie będzie podlegać rozwojowi.

7.2.2. Warunki zdrowotne i bezpieczeństwo ludności

Dla mieszkańców gminy najważniejszy jest stan jakości komponentów środowiska, który bezpośrednio przekłada się na ich jakość życia i zdrowie. Kierunki określone w projekcie dotyczą zapewnienia właściwej ochrony i wykorzystania zasobów środowiska. Realizacja niektórych zamierzeń rozwojowych m.in. dotyczących inwestycji drogowych, wodociągowych, kanalizacyjnych może powodować krótkotrwałe, całkowicie odwracalne oddziaływanie na zdrowie mieszkańców. Charakteryzować się będzie emisją zanieczyszczeń do powietrza związanych z zwiększonym ruchem kołowym pojazdów, pracami budowlano-remontowymi oraz pracami ziemnymi.

Stan powietrza atmosferycznego

Wśród antropogenicznych źródeł emisji wyróżnić można cztery zasadnicze grupy:

- procesy spalania paliw, w których główną rolę odgrywa energetyka,
- procesy technologiczne przemysłu chemicznego, hutniczego i rafineryjnego oraz kopalni i cementowni,
- transport,
- gospodarstwa domowe, miejsca utylizacji i wysypiska odpadów oraz ścieki.

Do zagrożeń powietrza atmosferycznego gminy Wilków należy w szczególności transport oraz gospodarstwa domowe (niska emisja).

Zgodnie z projektem Studium główna obsługa komunikacyjną (w tym ruch tranzytowy) będzie nadal zapewniać droga wojewódzka i drogi powiatowe. Studium przewiduje utrzymanie dotychczasowego systemu komunikacji, jego modernizację i usprawnienie. Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych powietrza atmosferycznego umożliwić mają parametry techniczne planowanych modernizacji dróg, w tym wprowadzanie zieleni o funkcji izolacyjnej wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu, w szczególności drogi wojewódzkiej.

W gminie Wilków nie ma zlokalizowanego wysypiska śmieci ani miejsc ich utylizacji. Polityka przestrzenna uwzględnia możliwość lokalizacji biogazowni rolniczej w Krzykowie. Do korzyści środowiskowych stosowania biogazowni w zakresie oddziaływania na stan aerosanitarny należą: zmniejszenie emisji do atmosfery gazów i pyłów powstających podczas spalania paliw kopalnianych (zastosowanie biogazu jako paliw o niskiej emisji zanieczyszczeń), produkcja energii z odnawialnych źródeł, ograniczenie emisji odorów oraz związków azotu do atmosfery w wyniku zastosowania fermentacji prowadzonego w zamkniętych komorach biogazowni. Zagrożenie dla jakości powietrza atmosferycznego na etapie eksploatacji biogazowni może dotyczyć sytuacji awaryjnych (uszkodzenia komór fermentacyjnych).

Podsumowując określone kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków nie będą w sposób negatywny i długoterminowy oddziaływać na stan powietrza atmosferycznego. Procesom inwestycyjnym (budowlanym) mogą towarzyszyć krótkoterminowe lub chwilowe oddziaływania na powietrze, związane z dostarczeniem się pyłów budowlanych do powietrza, w sąsiedztwie terenów objętych pracami budowlanymi.

Klimat akustyczny

Spośród zjawisk klimatu akustycznego najważniejszym jest występowanie hałasu. Można wyróżnić trzy podstawowe kategorie hałasu: komunikacyjny (związany z transportem), przemysłowy (związany z występowaniem zakładów przemysłowych) oraz komunalny (związany z obiektami publicznymi, maszynami budowlanymi itp.). W gminie Wilków ze względu na dominację produkcji rolniczej, brakiem ośrodków miejskich, a także słabo rozwiniętym przemysłem, występuje głównie pierwsza z wymienionych kategorii hałasu. Brak jest jak dotąd badań ilościowych nad wielkością hałasu na terenie gminy, ale można stwierdzić, że głównym jego źródłem jest transport samochodowy wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 451 z Oleśnicy do Namysłowa. Na terenie gminy przebiega ona przez miejscowości Wojciechów oraz Wilków. Na pozostałych drogach natężenie ruchu jest znacznie mniejsze można przewidywać, że dopuszczalne normy nie są w ich otoczeniu przekroczone. Jednym znaczącym źródłem hałasu może być linia kolejowa znaczenia krajowego nr 143 z Wrocławia do Kalet. Na terenie gminy biegnie ona w przybliżeniu równolegle do wspomnianej drogi wojewódzkiej. Przecina ona miejscowości Wilków oraz Pielgrzymowice.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływanie może wystąpić na etapie realizacji inwestycji związanych z przeprowadzeniem robót remontowo-budowlanych. Hałas oraz drgania będą emitowane głównie przez maszyny spalinowe, urządzenia budowlane i środki transportu. Na etapie budowy źródłem hałasu emitowanego do otoczenia mogą być maszyny budowlane, takie jak koparki, ładowarki, spychacze itp., sprzęt specjalistyczny. Hałas związany z prowadzonymi pracami budowlanymi może występować okresowo. Uciążliwości związane z budową mają charakter tymczasowy i ustąpią w momencie prac budowlanych.

Promieniowanie elektromagnetyczne

W obszarze gminy Wilków planowana jest realizacja celu publicznego o skali ponadlokalnej w zakresie elektroenergetyki: przebudowa linii energetycznych jednotorowych wysokiego napięcia

400 kV relacji Dobrzeń-Pasikowice oraz relacji Dobrzeń-Trębaczew, na linie dwutorowe oraz budowa napowietrzno-kablowej linii energetycznej jednotorowej wysokiego napięcia 110 kV relacji Namysłów-Oleśnica. Dla planowanych linii wymagane będzie ustalenie strefy technicznej, w której obowiązywać będą ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym, w szczególności związane z lokalizacją obiektów na stały pobyt ludzi. W projekcie Studium wyznaczono przebieg linii wysokiego napięcia wraz ze strefami technicznymi. Linia wysokiego napięcia 110 kV na odcinku przebiegającym przez teren zabudowy wsi Bukowie została wskazana do realizacji jako linia podziemna.

Do źródeł promieniowania elektromagnetycznego w gminie Wilków należą napowietrzne linie elektroenergetyczne i stacje trafo (15/0,4 kV) oraz istniejąca stacja telefonii komórkowych, zlokalizowana we wsi Wilków. Stanowią one przedsięwzięcia mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Realizacja nowych obiektów wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ze względu na specyfikę ocenianego dokumentu (polityki przestrzennej) nie ma możliwości na obecnym etapie oceny potencjalnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego nowej dopuszczonej infrastruktury. W przypadku zachowania wyznaczonych w projekcie stref technicznych, oddziaływanie linii nie powinno mieć negatywnego wpływu na życie i bezpieczeństwo mieszkańców. Doprecyzowanie powyższych ustaleń nastąpi w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

7.2.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego, w szczególności wód powierzchniowych i podziemnych stanowi jeden z celów polityki przestrzennej gminy. Określone zasady ochrony zasobów wodnych stanowią:

- kontynuować na zasadzie etapowania podjęte inwestycje związane z budową sieci kanalizacji sanitarnej gminy, której brak stanowi główne źródło zanieczyszczeń wód,
- w prowadzonej gospodarce rolnej dążyć do ograniczenia stosowania środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, przedostających się do wód oraz likwidować nieszczelne zbiorniki na obornik i gnojowicę,
- dostosować lokalizację nowych obiektów do rozmieszczenia struktur hydrogeologicznych poprzez ograniczenie zabudowy na terenach o niskiej izolacji lub braku izolacji wód podziemnych,
- przeciwdziałać skutkom suszy poprzez zwiększanie małej retencji wodnej, w tym utrzymanie terenów podmokłych użytków zielonych oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody zarówno w gospodarce rolniczej jak i w mieszkalnictwie,
- prowadzić wodochroną gospodarkę w zlewni, poprzez wprowadzanie zalesień i zadrzewień oraz ochronę już istniejących drobnych ekosystemów leśnych i zadrzewień śródpolnych.

Na stan i jakość wód powierzchniowych i podziemnych największe znaczenie mają działania w gminie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Ustalenia Studium dotyczą działań zmierzających do poprawy stanu urządzeń wodociągowych i poprawy jakości dostarczanej wody. Wszystkie tereny określone w Studium pod rozwój budownictwa znajdują się w zasięgu obsługi przez istniejące układy wodociągowe i będą wymagały uzbrojenia wyłącznie w sieci wodociągowe rozdzielcze. Rozwój uzbrojenia wodociągowego będzie miał pozytywny wpływ na stan i jakość wód, nie będzie wpływał na zużycie zasobów wód podziemnych – skala planowanego rozwoju nie spowoduje znaczącego zużycia zasobów wód. Zaproponowane kierunki działań uwzględniają sukcesywny rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, proporcjonalnie do istniejącej sieci wodociągowej. Proponowane kierunki rozwoju dotyczą obejmowania siecią kanalizacji sanitarnej istniejących wsi. Docelowo planowane jest

skanalizowanie wszystkich miejscowości, czemu sprzyjać będzie skupiona sieć osadnicza gminy Wilków. Docelowa realizacja ustaleń Studium w zakresie gospodarki ściekowej, długoterminowo i w sposób stały, przyczyni się do poprawy czystości wód w zlewniach i realizacji celów środowiskowych określonych w „Planie gospodarki wodami dorzecza ...”.

Oddziaływanie planowanej biogazowni rolniczej we wsi Krzyków może ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne istniejących obiektów obsługi rolnictwa, poprzez neutralizację powstających odpadów (stałych i płynnych). Do korzyści środowiskowych związanych z inwestycją należą: ograniczenie zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem gleby i wody odpadami z hodowli zwierząt, zmniejszenie ryzyka eutrofizacji wód powierzchniowych. Zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych na etapie eksploatacji biogazowni dotyczy głównie sytuacji awaryjnych (m.in. dotyczące pęknięcia ścian zbiorników podczas przeładunku odpadów).

Planowane inwestycje w gminie w zakresie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym nie stwarzają istotnego zagrożenia dla stanu i jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Ponadto w gminie zostały wskazane ujęcia wód podziemnych o udokumentowanych zasobach wraz z określeniem obowiązujących stref ochronnych. Planowane zagospodarowanie nie będzie generować zagrożeń dla jakości wód podziemnych, w tym punktowych źródeł zanieczyszczeń.

7.2.4. Powierzchnia ziemi i krajobraz naturalny

W zakresie oddziaływania na powierzchnię ziemi w gminie Wilków istotne są zagadnienia dotyczące rozwoju osadnictwa, usług, w tym turystyki i rekreacji, rozwoju infrastruktury technicznej.

Zgodnie z bilansem terenów, zawartym w projekcie Studium przekształcenia powierzchni ziemi związane z rozwojem osadnictwa będą miały umiarkowany zasięg przestrzenny.

Kierunki działań w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej: rozbudowa sieci kanalizacyjnej, modernizacja wodociągów, modernizacja dróg będą oddziaływać na powierzchnię ziemi w fazie realizacji. W czasie prac ziemnych będą występować krótkotrwałe, ale w pełni odwracalne oddziaływania polegające na okresowych zmianach ukształtowania terenu, naruszenia warstw ziemnych. Przekształcenia powierzchni ziemi będą następować wyłącznie w zakresie związanym z realizacją danej inwestycji. W przypadku linii elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych oddziaływanie na powierzchnię ziemi wywiera realizacja napowietrznych linii, z wykorzystaniem słupów linii elektroenergetycznych. Przy zastosowaniu linii kablowych (m.in. planowany odcinek linii kablowej wysokiego napięcia przez teren zabudowy wsi Bukowie) mogą być wykorzystane metody tradycyjne (układanie linii w wykopach) i bezwykopowe (np. metoda przewiertu), w których w znacznym stopniu jest ograniczony wpływ prac budowlanych na przypowierzchniowe warstwy powierzchni ziemi i roślinność. W związku z powyższym oddziaływanie to w dużej mierze będzie zależeć od przyjętych metod realizacji inwestycji.

Prace budowlane zawsze są związane z możliwością awarii sprzętu budowlanego, co powoduje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Ryzyko wystąpienia awarii jest jednak niewielkie, a przy zachowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych z praktycznego punktu widzenia, można je całkowicie wykluczyć. W celu ograniczenia oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby należy unikać wkraczania ciężkiego sprzętu na tereny naturalne i nieprzekształcone. Po zakończeniu prac budowlanych należy grunt uporządkować.

Racjonalna gospodarka oraz prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów stanie się przyczyną poprawy jakości środowiska, a szczególności powierzchni ziemi. Istnieje możliwość likwidacji ewentualnych „dzikich wysypisk śmieci”. Istotnym zadaniem, uwzględnionym w projekcie Studium, jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest. Działania w tym zakresie wpłyną pozytywnie na stan środowiska w gminie.

Na etapie funkcjonowania ustaleń Studium nie będą powstawać znaczące przekształcenia powierzchni ziemi. Główne związane będą z rozwojem obsługi komunikacyjnej. Kontynuacja rolniczego użytkowania powodować będzie przede wszystkim: przekształcenia właściwości fizykochemicznych gleb, potencjalnie są możliwe procesy erozyjne – erozja wietrzna i erozja wodna. Realizacja ustaleń wpłynie pozytywnie na powstrzymanie erozji wietrznej, w szczególności poprzez ochronę zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz rewaloryzację zadrzewień wzdłuż dróg, o funkcji ochronnej.

W ustaleniach Studium nie wskazano terenów podlegających znaczącym przekształceniom powierzchni ziemi, w szczególności terenów powierzchniowej eksploatacji kruszyw. W obszarze gminy nie występują udokumentowane złoża surowców. Ustalenia Studium również nie wskazują na tereny wymagające działań naprawczych powierzchni ziemi tj. terenów wymagających rekultywacji.

Na etapie likwidacji oddziaływanie nastąpi w zakresie likwidacji istniejących elektrowni wiatrowych. Powierzchnia ziemi zostanie uwolniona od obiektów i instalacji elektrowni. W wyniku ich likwidacji powstaną duże ilości odpadów obejmujących materiały budowlane i odpadów pochodzących z demontowanych obiektów. Wykopy po fundamentach elektrowni wymagać będą rekultywacji – wypełnienia materiałem mineralnym, glebowym. Po przeprowadzonej rekultywacji tereny będą mogły być przywrócone produkcji rolniczej. Obowiązek działań rekultywacyjnych będzie dotyczył właścicieli likwidowanych obiektów.

7.2.5. Krajobraz kulturowy i zabytki

Oddziaływanie zainwestowania osadniczego na krajobraz, w tym przedsięwzięć w zakresie rozwoju produkcji i usług, będzie w dużej mierze zależne od formy architektonicznej planowanej zabudowy, której ocena jest możliwa dopiero na etapie koncepcji budowlanej. Lokalizacja wskazanych terenów nie stanowi lokalizacji konfliktowej w odniesieniu do ochrony walorów krajobrazu kulturowego oraz lokalnego dziedzictwa. Tereny te znajdują się poza strefami ochronnymi, w tym widokowymi, co pozwala stwierdzić, że wskazana lokalizacja nie jest konfliktowa z celami ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków gminy Wilków. Ustalenia Studium nie przewidują nowych bardzo terenochłonnych obszarów rozwoju budownictwa przemysłowego, którego realizacja byłaby niezgodna z rolniczym charakterem gminy. Nie planuje się również wprowadzania w przestrzeń gminy dużych obiektów kubaturowych, o znaczącej wysokości. Rozwój struktur osadniczych ma następować poprzez kontynuację cech środowiska kulturowego gminy. Ustalenia Studium uwzględniają obiekty podlegające ochronie na podstawie przepisów odrębnych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków. Ustalenia Studium zawierają ponadto wskazania do ochrony walorów lokalnych układów przestrzennych wsi, wskazując układ ruralistyczny wsi Idzikowice do ochrony. Ponadto w Studium znalazły się zapisy wskazujące założenie dworsko-parkowe, jako tereny wymagające rewaloryzacji i włączenia w rozwój gospodarczy gminy, poprzez określenie dla nich nowej funkcji użytkowej. W polityce przestrzennej gminy Wilków wskazano następujące cele ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, wymagające uwzględnienia w zagospodarowaniu przestrzennym:

1. Ochrona dziedzictwa archeologicznego poprzez określenie odpowiedniego sposobu i zasad zagospodarowania na obszarach jego koncentracji.
2. Ochrona obiektów i obszarów architektury, budownictwa i urbanistyki.
3. Aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków wraz z Programem opieki nad zabytkami jako narzędzia identyfikacji obszarów i obiektów zabytkowych oraz monitorowanie ich stanu zachowania.
4. Ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów architektury i budownictwa, obszarów zabytkowych oraz historycznych układów przestrzennych.

Ponadto jednym kierunków zagospodarowania przestrzennego ma być planowanie inwestycji i zagospodarowanie przestrzenne realizowane z uwzględnieniem wpływu na krajobraz, w tym krajobraz kulturowy. Polityka krajobrazowa gminy będzie realizowana mając na celu utrzymanie i zachowanie elementów zagospodarowania przestrzennego w krajobrazie wiejskim.

7.2.6. Dobra materialne

Na dobra materialne występujące na obszarze gminy składają się przede wszystkim obszary za-inwestowania osadniczego, gospodarczego, rekreacyjnego, sieci infrastruktury technicznej oraz tereny przestrzeni publicznych. Ustalenia projektu Studium zawierają zapisy w zakresie rozwoju zainwestowania istniejących wsi, nowych terenów lokalizacji obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, terenów rozwoju usług turystyki i rekreacji, planowanej infrastruktury technicznej (rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej, sieci elektroenergetycznej), budowa biogazowni.

Oddziaływanie na dobra materialne będzie należeć do oddziaływań pozytywnych, skumulowanych i długoterminowych. Zapisy Studium mają na celu zwiększenia jakości życia mieszkańców, w tym poprzez ochronę gminnych dóbr materialnych oraz możliwość ich rozwoju.

Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym

W Polsce gospodarka wodna regulowana jest ustawą Prawo wodne. Ustawa wyznacza normy działań zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju, w szczególności kształtowania i ochrony zasobów wodnych, korzystania z wód oraz zarządzania zasobami wodnymi.

Gospodarowanie wodami służy przeciwdziałaniu suszom hydrologicznym i glebowym w sytuacji deficytów opadów, jakie powszechnie zdarzają się w obszarze kraju w ciepłej porze roku. Susze są istotnym czynnikiem ograniczającym rozwój gospodarczy, utrudniają prace rolnicze i uszczuplają plony. Niższy poziom wód gruntowych i przypowierzchniowych prowadzi również do koncentracji zanieczyszczeń w glebie i stwarza zagrożenie dla terenów leśnych. Studium gminy Wilków zawiera ustalenia, które w okresie długoterminowym mają przyczynić się do utrzymania dobrej retencji wody m.in. poprzez wskazanie terenów do zalesień, utrzymywanie strefy buforowej wzdłuż cieków, zachowanie śródpolnych oczek wodnych, ochronę lasów o funkcji wodochronnej, ochronę zadrzewień śródpolnych i szpalerów drzew wzdłuż dróg. Polityka przestrzenna gminy wywierać będzie pozytywne oddziaływanie, w sposób wtórny, pośredni i skumulowane z innymi działaniami w zakresie ochrony środowiska, na przeciwdziałanie suszom hydrologicznym i glebowym.

Ustawa prawo wodne nakłada obowiązek uwzględniania w gospodarce przestrzennej obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. W analizowanym Studium zostały określone obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz wyłączone z zainwestowania osadniczego. Zagrożenie powodziowe w gminie Wilków jest niewielkie, a polityka zagospodarowania przestrzennego nie dopuszcza realizacji nowych obiektów na terenach o wskazanym zagrożeniu.

Lokalizacja zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii

W obszarze gminy Wilków nie ma zakładów zaliczanych do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii ani zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. W obszarze gminy Wilków nie ma wyznaczonych obszarów ograniczonego użytkowania, które zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, tworzy się dla zakładu lub innego obiektu w przypadku, gdy z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, z analizy porealizacyjnej lub przeglądu ekologicznego wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska, wymagane obowiązującymi przepisami.

Polityka przestrzenna gminy Wilków nie określa lokalizacji zakładów zaliczanych do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii ani zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii oraz nie określa terenów wymagających utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania.

7.2.7. Oddziaływania wtórne i skumulowane

Oddziaływanie wtórne i skumulowane realizacji wyznaczonych kierunków rozwoju przestrzennego gminy będzie obejmować przede wszystkim oddziaływania wymienione w poniższej tabeli.

Tab. 7. Oddziaływanie wtórne i skumulowane w podziale na charakter oddziaływania.

	zamiany w użytkowaniu gruntów – zmniejszenie się gruntów użytkowanych rolniczo, spowodowane rozwojem osadnictwa wiejskiego i zainwestowania rekreacyjnego. Oddziaływanie będzie mało intensywne ze względu na niewielką skalę planowanych przekształceń. Większość terenów stanowiących rezerwę budowlaną stanowią tereny uzupełnień istniejących struktur osadniczych i tereny dotychczas wskazane w polityce przestrzennej jako tereny budowlane. Kontynuacja istniejących układów przestrzennych wsi jest korzystnym zjawiskiem, w szczególności w zakresie kształtowania ładu przestrzennego, wpływającego na jakość życia mieszkańców w okresie długoterminowym a także ochronę krajobrazu oraz ułatwia realizacji zadań infrastrukturalnych w zakresie uzbrojenia terenów.
	wzrost obciążenia rekreacyjnego doliny Widawy - w wyniku rozwoju terenów sportu i rekreacji w jej sąsiedztwie, możliwe przekształcenie siedlisk - objęcie terenu miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (zgodnie z kierunkami zagospodarowania gminy) umożliwi wprowadzenie zapisów oraz szczegółowe określenie granic zainwestowania w sąsiedztwie doliny, co w efekcie może przeciwdziałać negatywnym przekształceniom środowiska. Istnieje możliwość wprowadzenia w oparciu o zapisy Studium ustaleń środowiskowych w planie miejscowym w zakresie rozwoju istniejącego zagospodarowania tj. utrzymanie strefy buforowej wzdłuż cieków, ograniczenie zagospodarowania w planowanym OChK, ograniczenie intensywności zagospodarowania, wskazanie pożądanych form zabudowy.
	poprawę czystości wód powierzchniowych i podziemnych - w wyniku planowanej rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej,
	ochronę przed suszami hydrologicznymi i glebowymi - poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki wodami, uwzględniającej działania przyczyniające się do zwiększenia retencji gruntowej,
	poprawę stanu aerosanitarne powietrza atmosferycznego - w wyniku działań skierowanych na ograniczenie udziału konwencjonalnych źródeł energii do celów grzewczych i ograniczenia emisji do atmosfery ze źródeł ciepła, m.in. budowa biogazowni – nowe źródło energii odnawialnej,
	zmiany w krajobrazie - poprzez jego dalsze przekształcenia w wyniku rozwoju osadniczego i gospodarczego (w tym rozwój przemysłu) oraz poprzez jego ochronę polegającą na wdrożeniu kierunków dotyczących ochrony elementów środowiska (nowe formy ochrony przyrody), kształtowanie systemu przyrodniczego (w tym powiązań ekologicznych), co spowoduje skumulowane i pozytywne oddziaływanie na krajobraz gminy.
	oddziaływanie negatywne
	oddziaływanie pozytywne
	oddziaływanie zmienne (możliwe pozytywne jak i negatywne)

Źródło: opracowanie własne.

Skumulowane oddziaływanie na środowisko gminy dotyczy również istniejących elektrowni wiatrowych. Ich działalność wpływa na wzrost udziału proekologicznych źródeł energii w bilansie produkcji energii. Ich proekologiczność polega na wykorzystywaniu przez nie odnawialnego źródła

energii oraz na braku emisji pyłów i gazów do środowiska. Jednak zespół elektrowni powoduje oddziaływanie na środowisko zarówno w zakresie funkcjonowania przyrody jak i fizjonomii krajobrazu. Eksploatacja elektrowni wiatrowych powoduje skumulowane oddziaływania w zakresie:

- przekształcania siedlisk – oddziaływanie hałasu na siedliska użytków rolnych, zlokalizowanych w sąsiedztwie turbin wiatrowych,
- potencjalne oddziaływanie na zwierzęta, przede wszystkim ptaki i nietoperze,
- oddziaływanie na odbiór krajobrazu – nowy element w panoramie pól uprawnych,
- oddziaływanie na warunki życia ludzi (w niewielkim stopniu – większość elektrowni jest zlokalizowane w znacznym oddaleniu od terenów zabudowy, w obszarze rolniczej przestrzeni).

7.3. WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

Celem utworzenia europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie bioróżnorodności biologicznej Unii Europejskiej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych i dzikiej flory i fauny na jej terytorium. Na obszarach tych zabrania się podejmowania działań mogących:

- w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na obszarze gminy Wilków nie występują tereny objęte ochroną w ramach europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Najbliżej położony jest obszar „PLH020065 Bierutów”, na terenie gminy sąsiedniej (Bierutów), w województwie dolnośląskim, po zachodniej stronie gminy Wilków

Nie przewiduje się zmian w sposobie zagospodarowania terenów, które mógłby mieć wpływ na ww. obszar. Realizacja ustaleń projektu nie wpłynie w sposób negatywny na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Analiza i ocena projektu zmiany Studium wykazała, że ustalenia zawarte w projekcie:

- nie zakładają ingerencji w obszar objęty ochroną Natura 2000,
- nie zakładają podejmowania przedsięwzięć, które mogą bezpośrednio oddziaływać w sposób negatywny na obszar chroniony,
- nie zakładają działań mogących wpłynąć negatywnie na integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami.

7.4. WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ ORAZ OBSZARY O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZYCH

W projekcie Studium utrzymuje się działania ochronne w odniesieniu do obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych, które zostały objęte formami ochrony prawnej lub są postulowane do objęcia tą ochroną. „Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko-Turawskie” jest największym obszarem chronionego krajobrazu w województwie opolskim, położonym w mezoregionie Równina Opolska. Powierzchnię terenu budują zwydmione piaski, porośnięte przez Bory Stobrowsko-Turawskie.

W granicach gminy Wilków OCHK Lasy Stobrowsko-Turawskie zajmuje niewielki fragment w południowym krańcu gminy. Obszar jest porośnięty przez las. Kierunki zagospodarowania przestrzennego uwzględniają formę ochrony przyrody, w granicach gminy. Kierunek rozwoju dla terenów został określony jako obszary leśne i zadrzewione. Południowe tereny gminy, stanowiące grunty niższych klas bonitacyjnych o niewielkiej przydatności rolniczej zostały wskazane jako obszary

zalesień gruntów rolnych (wskazane do realizacji). Tereny te stanowią kontynuację terenów leśnych w sąsiedztwie gminy oraz uzupełnienie niewielkich kompleksów leśnych w południowej jej części. Ze względu na występowanie gruntów o bardzo wysokiej i wysokiej przydatności rolniczej na większości obszaru gminy, tereny w południowej części będą mogły zostać zalesione, co zwiększy dość niską lesistość gminy. Podsumowując można stwierdzić, że realizacja ustaleń Studium będzie miała bezpośredni oraz pośredni pozytywny wpływ, w okresie krótko i długoterminowym na przedmiot ochrony w obszarze prawnie chronionym jak i w jego sąsiedztwie.

Kierunki Studium uwzględniają pozostałe obszary objęte ochroną prawną:

- **lasy wodochronne** – jako lasy ochronne o funkcji wodochronnej wzdłuż cieku i na terenach zalewowych podczas średniej wysokiej wody oraz stanowiące cenny fragment rodzimej przyrody. Tereny ww. lasów zostały wyłączone z zagospodarowania. Kierunek rozwoju stanowią obszary lasów i zadrzewień, lasy wodochronne.
- **grunty rolne wysokiej bonitacji (II i III), grunty pochodzenia organicznego** – polityka przestrzenna uwzględnia ww. obszary, wskazując je do ochrony przed zmianą sposobu użytkowania. Wskazuje część gruntów wymagających zmiany na cele nierolnicze – obszar inwestycyjny w sołectwie Wilków, stanowiące powiększenie terenów określonych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Studium nie wskazuje nowych terenów rozwojowych, wymagających znacznych przekształceń gleb chronionych – ich rozwój stanowi kontynuację dotychczasowych zamierzeń.
- **grunty leśne** – polityka przestrzenna uwzględnia tereny lasów, obejmując je ochroną przed zmianą sposobu użytkowania, na cele nieleśne.

W obszarze gminy Wilków nie zostały udokumentowane miejsca lokalizacji złóż, nie wymagają uwzględnienia w polityce przestrzennej.

Polityka przestrzenna uwzględnia istniejące ujęcia wody pitnej, objęte ochroną na podstawie ustawy prawo wodne. Ponadto uwzględnia strefę ochrony pośredniej ujęcia wody „Objazda”, zlokalizowanego w gminie Namysłów.

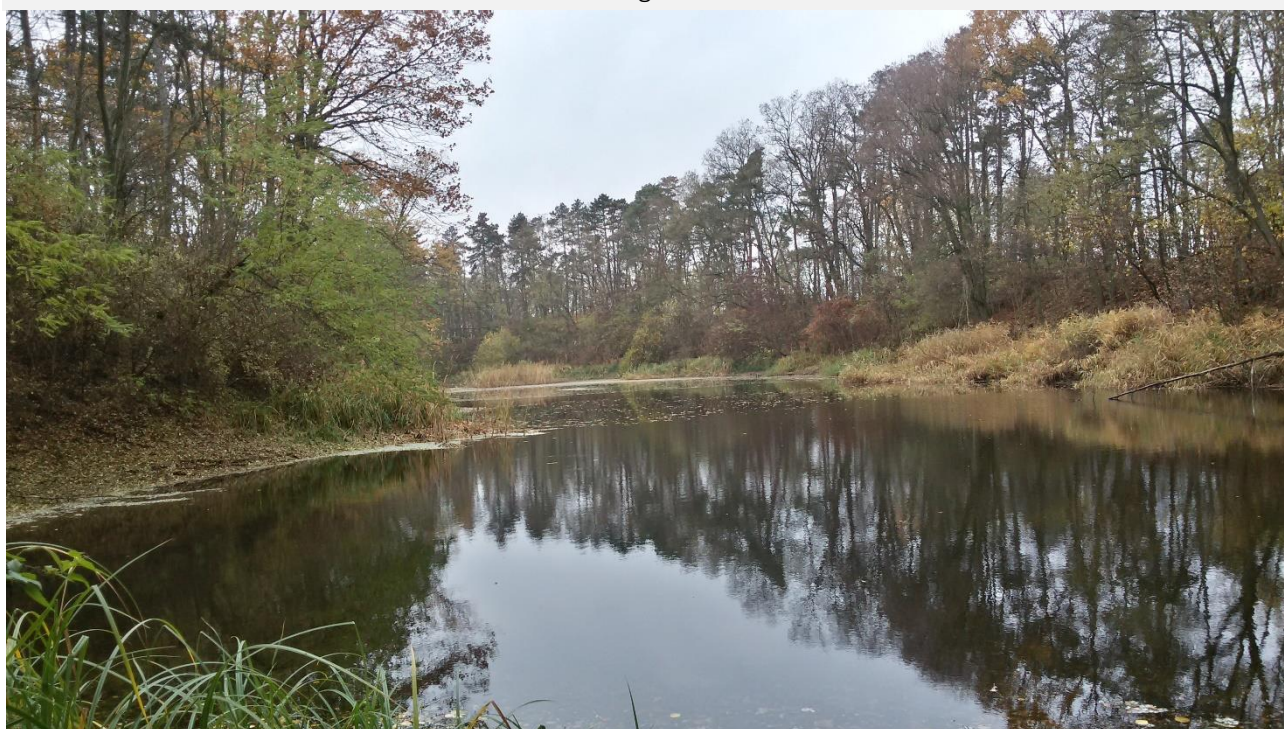
Podsumowując ustalenia Studium nie będą negatywnie oddziaływać na obszary objęte ochroną prawną. Ustalenia mają charakter pozytywny, bezpośredni, wtórny i skumulowany, oddziałujący w okresie zarówno krótko jak i długoterminowym na wskazany powyżej przedmiot ochrony.

Polityka przestrzenna gminy Wilków uwzględnia obszary o wysokich walorach przyrodniczych – wskazane do podejmowania ochrony. Kierunki rozwoju wskazują planowany **Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawy** – jako regionalny korytarz ekologiczny,

Ponadto w Studium zostały wskazane trzy obszary do objęcia ochroną, jako **zespoły przyrodniczo-krajobrazowe**: „ZPK Pszeniczna”, „ZPK Idzikowice”, „ZPK Barski Dwór”. Obszary te stanowią enklawy leśne w obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej, uzupełnione niewielkimi zbiornikami wodnymi, stanowią lokalną ostoję bioróżnorodności.

Fot. 11. Enklawa leśna wskazana do ochrony jego zespół przyrodniczo-krajobrazowy „ZPK Barski Dwór”.
Źródło: fotografia własna.

Fot. 12. Zbiornik wodny powstały w wyrobisku na terenie enklawy leśnej wskazanej do ochrony jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy – „ZPK Barski Dwór”
Źródło: fotografia własna.

8. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, oraz te realizowane dalej i charakteryzujące się znaczącym zasięgiem oddziaływania. Gmina Wilków nie jest położona w obszarze przygranicznym a kierunki rozwoju przyjęte przez samorząd lokalny nie tworzą skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Na etapie niniejszej prognozy nie wskazuje się na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków.

9. MOŻLIWE KONFLIKTY O PODŁOŻU ŚRODOWISKOWYM W PROCESIE PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ ORAZ ZŁOŻONE WNIOSKI DO PROGNOZY

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków wskazane w projekcie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie zawierają ustaleń, których realizacja mogłaby doprowadzić do konfliktów przestrzennych o podłożu środowiskowym. Gmina Wilków nie planuje wprowadzania w zagospodarowanie przestrzenne inwestycji konfliktowych. Możliwe sytuacje konfliktowe mogą dotyczyć lokalizacji biogazowni rolniczej w miejscowości Krzyków. Biogazownia rolnicza stanowi obiekt wpisujący się w realizację celów środowiskowych i będzie zlokalizowana na terenie istniejącego gospodarstwa rolnego. Jednak tego typu obiekty, w przypadku gdy są po raz pierwszy realizowane w gminie, mogą być kwestionowane przez część mieszkańców.

Do niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko nie został złożony żaden wniosek – na etapie wskazanym na składanie wniosków oraz na późniejszych etapach prac planistycznych.

ETAP ROZWIĄZAŃ

10. REKOMENDACJE DLA PROJEKTU

10.1. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE

Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie dotyczy tylko terenów, na których w efekcie realizacji zapisów ustaleń dokumentu planistycznego wystąpi znaczące negatywne oddziaływanie, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Prognoza nie wykazała możliwości wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań. Projekt nie wymaga określenia rozwiązań alternatywnych, zarówno w zakresie zmiany proponowanej funkcji zagospodarowania terenu, lokalizacji przebiegu urządzeń infrastruktury czy ustaleń zaproponowanych ogólnych i szczegółowych zawartych w projekcie. W związku z powyższym nie jest wymagane przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków mają znaczący pozytywny wpływ na środowisko, stanowią działania systemowe, uwzględniające konieczność ochrony zasobów śro-

dowiska, opierają się w swoich założeniach rozwojowych o zasoby środowiska gminy. Dla analizowanego dokumentu proponowanie rozwiązań alternatywnych nie jest konieczne i uzasadnione. Ponadto dokument stanowi politykę przestrzenną stanowiącą ogólne propozycje przedsięwzięć co uniemożliwia precyzyjne określenie działań alternatywnych dla wskazanych kierunków i założeń.

10.2. PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

W celu określenia zmian jakie zachodzą w środowisku wskutek realizacji ustaleń dokumentu planistycznego prognoza oddziaływania na środowiska powinna zawierać propozycje metod analizy tych zmian oraz określać częstotliwość jej przeprowadzenia. Analiza tych zmian powinna nastąpić w momencie analizy aktualności studium uwarunkowań i planów miejscowych, przeprowadzanej przez samorząd terytorialny, zgodnie z wymogami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennych (co najmniej raz na 4 lata). Wskazane jest by analiza ta wykonywana była dla wszystkich dokumentów obowiązujących w gminie, w celu określenia oddziaływań skumulowanych.

Najczęściej stosowaną metodą jest metoda wskaźnikowa. Wskaźniki powinny zostać tak dobrane, by miały charakter danych ogólnodostępnych, możliwie zobjektywizowanych, wykonywanych tą samą metodyką (możliwość określenia trendu zmian). Wskaźniki, które można zastosować do analizy skutków realizacji ustaleń dokumentów planistycznych dzieli się na trzy grupy.

Tab. 8. Przykładowe wskaźniki analizy skutków realizacji ustaleń projektu.

Rodzaj		Przykładowe wskaźniki
1	dotyczące zmian powierzchni zajętej przez określoną formę zagospodarowania	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia gminy objęta planami miejscowymi, – powierzchnia zabudowy nowo powstałych terenów mieszkaniowych, – długość wybudowanych dróg, – liczba wydanych pozwoleń na budowę.
2	dotyczące postępów w skuteczności działań z zakresu ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – zużycie wody na 1 mieszkańca w ciągu roku, – procent mieszkań z podłączeniem do sieci kanalizacyjnej, – ilość odpadów wytworzonych przez 1 mieszkańca w ciągu roku, – udział odpadów przekazanych na składowiska w ogólnej masie odpadów, – liczba mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas.
3	zmian stanu biotycznych składowych środowiska, szczególnie na obszarach chronionych	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia występowania określonego siedliska przyrodniczego, – liczebność populacji gatunku chronionego.

Profesjonalne monitoringi środowiska, prowadzone są przez odpowiednie jednostki:

- Państwowy Monitoring Środowiska, będący jednolitym system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska, wspomaga działania na rzecz ochrony środowiska, poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów.

- W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki administracyjne i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, a w zakresie ochrony przyrody Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Lasy Państwowe oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska (IMGW, RZGW). Monitoring środowiska prezentowany jest też corocznie w raportach WIOŚ.

Natomiast obowiązek prowadzenia monitoringu zagospodarowania przestrzennego to obowiązek administracji samorządowej. Analizę zgodności wykorzystywania przestrzeni wskazane jest dokonać metodami GIS, wykorzystując w tym celu najbardziej aktualne mapy zasadnicze i zdjęcia lotnicze. Umożliwi to sprawne zarządzanie zasobami gminy z zachowaniem zasad ochrony środowiska.

11. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e *ustawy o oś* prognoza oddziaływania na środowisko zawiera streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym. Celem streszczenia sporządzonego w języku niespecjalistycznym „jest zapewnienie ogółowi społeczeństwa oraz osobom odpowiedzialnym za podejmowanie decyzji dostępu do kluczowych kwestii i wniosków zawartych w sprawozdaniu dotyczącym środowiska (prognozie oddziaływania na środowisko) oraz łatwego ich zrozumienia”. Streszczenie powinno zwierać najistotniejsze informacje zawarte w poszczególnych rozdziałach / częściach prognozy.

Analiza wykazała, że realizacja ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń dla środowiska – znaczących negatywnych oddziaływań. Prawidłowa realizacja założeń polityki przestrzennej przyniesie efekt pozytywny ponieważ działania środowiskowe są bezpośrednio zawarte w analizowanych dokumentach. Szczególnie pozytywny wpływ odnosić się będzie do niebiotycznych elementów środowiska – dziedzictwa kulturowego i dóbr materialnych co przekładać się będzie pośrednio i długoterminowo na jakość życia w gminie. Realizacja ustaleń nie spowoduje znaczących ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione oraz na obiekty i obszary zabytkowe. Inwestycje związane z budownictwem mieszkaniowym, usługowym i przemysłowym mogą pociągnąć za sobą skutki środowiskowe o niewielkiej skali, o oddziaływaniu chwilowym lub krótkoterminowym, związanym z przekształceniami powierzchni ziemi na etapie prac budowlanych oraz chwilowym zanieczyszczeniem powietrza pyłami budowlanymi oraz hałasem. Ponadto nie istnieje zagrożenie fragmentaryzacją przestrzeni, wynikającą z niewłaściwych ze względów środowiskowych decyzji lokalizacyjnych – docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna określona została w oparciu o system przyrodniczy i zasady jego funkcjonowania. Większość proponowanych kierunków działań ma wpływ pozytywny na środowisko gminy i nie ma konieczności wprowadzania rozwiązań alternatywnych w stosunku do określonej w Studium polityki przestrzennej. Prognoza wskazała, że realizacja projektu nie wskazuje na możliwość transgranicznych oddziaływań (na przestrzeń innych krajów). W przypadku nie przyjęcia ustalonej polityki możliwe będą negatywne oddziaływania związane z brakiem działań ochronnych i możliwą niekontrolowaną urbanizacją. Ponadto w obszarze gminy zlokalizowane są elektrownie wiatrowe, od których obowiązuje strefa ograniczenia w zagospodarowaniu – realizacji budynków o funkcji mieszkaniowej poza terenami objętymi planami miejscowymi. Konieczne jest objęcie wskazanych w Studium terenów sporządzeniem planu, umożliwiającym powstawanie nowej zabudowy mieszkaniowej. Działania te będą możliwe wyłącznie w oparciu o nową politykę przestrzenną, wskazującą strefę oraz tereny wymagające opracowania planu miejscowego.

Negatywny wpływ na środowisko będzie miało nieuchronne (nieodzownie związane z rozwojem) zredukowanie terenów otwartych, jednak wzrost terenów zurbanizowanych nie jest w dużej skali, wzrost ten jest dostosowany do potrzeb i możliwości rozwojowych gminy. Wzrost zanieczyszczenia powietrza i poziomu hałasu będzie niewielki.

Przedstawione w projekcie cele i zasady zagospodarowania przestrzennego są wystarczające i zapewnią odpowiednią ochronę zabytków, krajobrazu, środowiska przyrodniczego i kulturowego. Realizacja projektu wiąże się z rozwojem gminy i efektami gospodarczymi. Rozwój powinien odbywać się w sposób ograniczający lub zapobiegający negatywnym skutkom środowiskowym planowanego rozwoju obszaru.

Przeprowadzona analiza i ocena kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków pozwala na stwierdzenie, że proponowana polityka przestrzenna ma charakter pro-środowiskowy a jej realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczenie zużywania zasobów środowiskowych.

12. OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

PLANOWANIE PRZESTRZENNE ALICJA WOŹNIAK

ul. Prezydenta Gabriela Narutowicza 42 lok. 4A, 90-245 Łódź

NIP: 982 034 10 87 REGON: 101847824

OŚWIADCZENIE

dotyczy: Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilków

Oświadczam, że jako autor niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, posiadam odpowiednie wykształcenie i doświadczenie w sporządzaniu prognoz oddziaływania na środowisko, zgodnie z wymogami art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, ze zm.).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej, za złożenie fałszywego oświadczenia.

Łódź, wrzesień 2019 r.

.....
mgr gospodarki przestrzennej Alicja Woźniak